

金 刚 经

汉文二译、藏文对照、莲花戒论师科判

道次世界
LAMRIM WORLD

道次世界 编撰

金 刚 经

能断金刚般若波罗蜜多经 大唐三藏法师玄奘译

金刚般若波罗蜜经 姚秦三藏法师鸠摩罗什译

莲华戒《金刚经释》科判 梁志明译

དང་པོ་སྒྲེང་གཞི།) གཉིས་པ་སྒྲེང་བསྒྲང་བ།
གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྱ་བ།
བཞི་བ་སྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད།)
ལྔ་པ་སྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད་དེའི་གནས།) (ཇི་ལྟར་གནས་པར་བྱ་བ།
ཇི་ལྟར་སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་བ།)

སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡོ་རྒྱུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་།
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་པར་འདུན་པ་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་པར་འདུན་པ་དང་།
བསྐྱོམ་པའི་བྱུང་པར་འདུན་པ་ལ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ་དང་།
སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་།
ཞིང་རྣམ་པར་དག་པར་སྦྱིན་པ་དང་།
སེམས་ཅན་ཡོངས་ས་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་།
ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་།
སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་རིལ་པོར་འཇིན་པའི་གཞིག་པར་སྦྱོར་
བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྱོ་བྱ་བ་དང་།
ལུས་དང་སེམས་དབ་ནས་བཙོན་འགྲུས་ལས་ལོག་པ་དང་།
མི་ཚོམ་དང་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟོན་དག་དང་བྲལ་བ་སྟེ།
ལུས་དང་སེམས་རབ་ཏུ་དབ་པ་བཙོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ལས་མི་སྟོག
མ་བརྩམས་པ་ནི་མི་ཚོམ་ལ།

莲华戒《金刚经释》科判

一、缘起，

二、论旨，

三、令佛种不断，

四、修行之相，

五、彼修行相之住处（应云何住？云何摄伏其心？）

1、发心；

2、波罗蜜多相应行；

3、欲得色身；

4、欲得法身；

5、于修行证达无我慢；

6、佛出世时令欢喜；

7、愿净佛土；

8、成熟有情；

9、远离随执外道论著；

10、观破执情器世间为整体之行；

11、供养并承侍如来；

12、应远离因身心疲惫而退失、不起精进，以及获得与利养等，即不可因身心疲惫而退失已发精进，以及不发起——启动（精进）。

སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གྲི་ལས་མཇད་པའི་དོར་གཅོད་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བའི་ནང་།

ཤོག་གྲངས་P408(བསྐྱུས་པའི་དོན་ནི་མདོར་བསྐྱུས་ན་རྣམ་པ་ལྟ་སྟེ།

འདི་ལྟ་སྟེ། ༡སྟེང་གཞི་དང་། ༢སྟེང་བསྐྱུང་བ་དང་།

༣སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྱ་བ་དང་།

༤སྐབ་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། ༥དེའི་གནས་སོ།།)

ཤོག་གྲངས་P419(ད་ནི་དེའི་གནས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།

དེའི་གནས་དེ་ཡང་མདོར་བསྐྱུས་ན་རྣམ་པ་བཙེ་བརྒྱད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ།

༡སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ༢ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་།

༣གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་པར་འདུན་པ་དང་།

༤ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་པར་འདུན་པ་དང་།

༥བསྒྲོམས་པའི་བྱད་པར་འདུན་པ་ལ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ་དང་།

༦སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་།

༧ཞིང་རྣམ་པར་དག་པ་སྦྲིན་པ་དང་།

༨སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྲིན་པར་བྱ་བ་དང་།

༩ཅེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཙེས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་།

༡༠སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་རིལ་བོར་འཇིན་པའི་གཞིག་པར་

སྦྱོར་བ་དང་། ༡༡དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྱོ་བྱ་བ་དང་།

于莲花戒论师所造《金刚经广释》中，P408 云：“摄义者，可摄为五：

- 一、缘起，
- 二、论旨，
- 三、令佛种不断，
- 四、修行之相，
- 五、彼之住处。”

P419 云：“今当述‘彼之住’。约言之，可摄为十八种：

- 1、发心；
- 2、波罗蜜多相应行；
- 3、欲得色身；
- 4、欲得法身；
- 5、于修行证达无我慢；
- 6、佛出世时令欢喜；
- 7、愿净佛土；
- 8、成熟有情；
- 9、远离随顺外道论；
- 10、观破执情器世间为整体之行；
- 11、供养并承侍如来；

༡༢ ལྷས་དང་སེམས་དབ་ནས་བཙོན་འགྲུས་ལས་ལོག་པ་དང་།
 མི་ཚོམ་པ་དང་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་དག་དང་བྲལ་བ་སྟེ།
 ལྷས་དང་སེམས་རབ་ཏུ་དབ་པ་བཙོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ལས་མི་ལྟོག
 མ་བརྩམས་པ་ནི་མི་ཚོམ་ལ།
 བདག་ལ་གཞན་དག་གིས་འདི་ནི་བཙོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་
 ཤེས་པར་གྱུར་ཀྱང་ཇི་མ་རུང་ཞེས་དད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྟེན་པ་དང་བ
 ཀྱར་སྟེ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ།
 དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཏེ་སྤང་བར་བྱ་
 བ་དང་། ༡༣ སྤྱག་བསྐྱེད་ཇི་མི་སྟུམ་པ་དང་།
 ༡༤ བསམ་གཏན་གྱི་རོ་མུང་བ་བྲལ་བ་དང་།
 ༡༥ མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་ན་བདག་གོ་སྟུམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བ
 ལ་བ་དང་། ༡༦ གདམས་ངག་ཡོངས་སུ་བཅལ་བ་དང་།
 ༡༧ མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། ༡༨ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡོངས་སུ་བཅལ་བ་སྟེ།
 གནས་རྣམ་པ་བཙོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་གནས
 ་པར་བྱ་བ་དང་། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ལོ།
 གནས་དེ་དག་གིས་ས་གསུམ་བསྐྱས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ།
 གནས་རྣམ་པ་བརྩེ་དུག་གིས་མོས་པས་སྦྱོད་པའི་སའོ།
 མངོན་པར་རྟོགས་པའི་གནས་གཅིག་ཤུས་ནི་ལྟག་པའི་བསམ་པ་དག་པའི་ས

འོ།། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡོངས་སུ་བཅའ་བས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའོ།།)

- 12、应远离因身心疲惫而退失、不起精进，以及获得利养等，即不可因身心疲惫而退失已发精进，以及不发起——启动（精进）。‘乃至令他知我乃具精进者亦不可’是指就（他人）信服而言希求获得与利养，故而菩萨对此等过应远离——断除。
- 13、不思为苦；
- 14、远离味着静虑；
- 15、证达时远离‘我已晓了’之分别；
- 16、遍求教授；
- 17、证道；
- 18、上求佛地。

上述十八种住处，即‘菩萨应云何住、云何修行、云何摄伏其心’。此诸住处可摄为三地：前十六住摄为胜解行地，证道住单独配合清净意乐地，上求佛地住即佛地。’

ཤོག་གྲངས་P456(འདི་མན་ཆད་གནས་བཅུ་གཉིས་ནི་མི་མཐུན་པ་ནྟམ་པ་
 བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ།
 མི་མཐུན་པ་ནྟམ་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི། ༡མངོན་པའི་ང་གྱལ་དང་།
 ༢མངོན་པའི་ང་གྱལ་མེད་ཀྱང་ཐོས་པ་ཉུང་བ་དང་།
 ༣ཐོས་པ་མང་ཡང་དམིགས་པ་ཆུང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྒྲུལ་པ་དང་།
 ༤དམིགས་པ་ཆུང་དུ་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྒྲུལ་པ་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཡ་
 ལ་བར་འདོར་བ་དང་།
 ༥དེ་ཡལ་བར་མི་འདོར་ཡང་ཕྱི་འཁྱེད་བསྟན་བཅོས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་ཏེ་འཇུག་པ་
 དང་།
 ༦དེར་མི་འཇུག་ཀྱང་དངོས་པོའི་མཆན་མ་བེལ་གྱིས་མནན་པ་ལ་ཐབས་མི་མ
 ཁས་པ་དང་།
 ༧དེ་ལ་ཐབས་མཁས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མ་བསགས་པ་དང་།
 ༨བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་ཀྱང་ལེ་ལོ་དང་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྒྲིས་བ
 སོད་སྒྲུལ་པ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་བྱེད་པ་དང་།
 ༩དེ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་སྦྱག་བསྐྱེད་མི་བཟོད་པ་དང་།
 ༡༠སྦྱག་བསྐྱེད་མི་སྦྱུང་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མ་བསགས་པ་དང་།
 ༡༡ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་ཀྱང་བདག་ཏུ་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་།
 ༡༢བདག་ཏུ་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང་གདམས་ངག་དང་མི་ལྡན་པའོ།)

P456 云：“以下十二种住，应按十二种不顺品之对治次第了知。

十二种不顺品即：

- 1、我慢；
- 2、虽无慢，然寡闻；
- 3、虽多闻，然作意劣小所缘而修；
- 4、虽非作意劣小所缘而修，然轻舍有情；
- 5、虽未舍彼，然随执沦于外道论著；
- 6、虽未入彼，然不善巧不为事相所迫之方便；
- 7、虽擅彼方便，然未积福资；
- 8、虽积福资，然味着懈怠、利养而享化缘；
- 9、虽未享彼，然不能忍苦；
- 10、虽未思之为苦，然未积慧资；
- 11、虽积慧资，然执我；
- 12、虽无执我，然不具教授。

༄༅།

།འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དོན་རྗེ་གཅིད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་མདོ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །ཀྱུ་གར་སྐད་བྱ།

ལྷ་ཏུ་བཙུགས་ཏེ་དཀ་པ་རྒྱ་ལ་ར་མི་ཏ་རྒྱ་མ་མ་ཏུ་ཡ་ན་སྐྱུ་ཏ།

བོད་སྐད་བྱ།

འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དོན་རྗེ་གཅིད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་མདོ།

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ།།

འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན།བཙམ་ལྷན་འདས་མཉན་ཡོད་ན་
རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཆལ་མགོན་མེད་ཟས་བྱིན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན།དག་
སྟོང་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་དག་སྟོང་གི་དག་འདུན་ཆེན་པོ་དང་།བྱང་ཆུབ་སེ
མས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དང་ཐབས་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་
ས་ཏེ།དེ་ནས་བཙམ་ལྷན་འདས་ལྔ་དྲུའི་དུས་ཀྱི་ཆོ་ཤམ་ཐབས་དང་ཆོས་གོས་
སྐྱུ་ལ་གསོལ་ཏེ།ལྷུང་བཟེད་བསྐྱམས་ནས་མཉན་ཡོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་ཆེན་པོར་
བསོད་སྟོམས་ཀྱི་ཕྱིར་གཤེགས་སོ། །

དེ་ནས་བཙམ་ལྷན་འདས་མཉན་ཡོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་ཆེན་པོར་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་
ཕྱིར་གཤེགས་ནས།ཞལ་ཟས་གསོལ་ཏེ་ཟས་ཀྱི་བྱ་བ་མཛད་དེ།ཟས་ཕྱི་མའི་བ

སོད་སྟོམས་སྤངས་ནས་ལྷུང་བཟེད་དང་ཚེས་གོས་བཞག་ནས། ཞལ་བསིལ་ཏེ་
གདན་བཤམས་པ་ལ་སྐྱེལ་མོ་ཀྱང་བཅས་ནས་སྐྱེད་པོར་བསྤངས་ཏེ།
བྱན་པ་མངོན་དུ་བཞག་ནས་བཞུགས་སོ། །

དེ་ནས་དགེ་སློང་མང་པོས་བཙམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་ལྷགས་ནས་
།བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། ལན་གསུམ་བསྐྱར་
བ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་འཁོད་དོ།
།ཡང་དེའི་ཆེ་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་འཁོར་དེ་ཉིད་དུ་འདུས་པར་གྱུར་ཏེ་འ
དུག་གོ། །

金 刚 经

玄奘、鸠摩罗什二师译本藏汉对照

梵语：阿呀班渣椎大嘎巴呀 八喇密大拿麻吗哈呀哪素扎

藏语：能断金刚般若波罗蜜多经 大唐三藏法师玄奘译

金刚般若波罗蜜经 姚秦三藏法师鸠摩罗什译

礼敬一切诸佛菩萨

【奘译】

如是我闻：一时，薄伽梵在室罗筏，住誓多林给孤独园，与大苾刍众千二百五十人俱。尔时，世尊于日初分，整理裳服，执持衣钵，入室罗筏大城乞食。

时，薄伽梵于其城中，行乞食已，出还本处。

饭食讫，收衣钵，洗足已，于食后时，敷如常座，结跏趺坐，端身正愿，住对面念。

时，诸苾刍来诣佛所，到已顶礼世尊双足，右遶三匝，退坐一面。

具寿善现亦于如是众会中坐。

【什译】

如是我闻：一时，佛在舍卫国祇树给孤独园，与大比丘众千二百五十人俱。尔时，世尊食时，着衣持钵，入舍卫大城乞食。于其城中，次第乞已，还至本处。饭食讫，收衣钵，洗足已，敷座而坐。

A01

དེ་ནས་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་སྟན་ལས་ལངས་ཏེ་སྒྲ་གོས་ཕྱག་པ་གཅིག་
 ཏུ་གཟུར་ནས།
 དུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ཏེ།བཙམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་ལོ་
 གས་སུ་ཐལ་མོ་སྒྱར་བ་བཏུང་ནས།བཙམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
 ཏོ།བཙམ་ལྡན་འདས་ད་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཙམ་པ་ཡང་དག་པར་རྗེ་ག་
 ས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་
 ལ་ཡན་གདགས་པའི་དམ་ཇི་སྟེད་པས་ཡན་གདགས་པ་དང་།དེ་བཞིན་གཤེག་
 ས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གཏ
 ད་པའི་དམ་པ་ཇི་སྟེད་པས་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ནི།བཙམ་ལྡན་འདས་ངོ་མཆར་
 ལགས་སོ།།བདེ་བར་གཤེགས་པ་ངོ་མཆར་ལགས་སོ།།བཙམ་ལྡན་འདས་བྱང་
 ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པས་ཇི་ལྟར་གནས་པར་
 བགྱི།

ཇི་ལྟར་སེམས་རབ་ཏུ་བབྱང་བར་བགྱི། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་།

B01

བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བ
 སྒྲལ་ཏོ།།རབ་འབྱོར་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ།།རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།།དེ་དེ་བ
 ཞིན་ཏེ།དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
 རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་དམ་པས་ཡོངས་སུ་གཏད་དོ།།རབ་འབྱོར་དེའི་
 ཕྱིར་ཉོན་ལ་ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱངས་ཤིག་དང་།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔ

འི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པས་ཇི་ལྟར་གནས་པར་བྱ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་སེམས་རབ་ཏུ་བབྱུང་བར་བྱ་བ་ངས་བྲིད་ལ་བཤ
ད་དོ། །

【奘译】

A01 尔时，众中具寿善现从座而起，偏袒一肩，右膝着地，合掌恭敬而白佛言：「希有！世尊！乃至如来、应、正等觉，能以最胜摄受，摄受诸菩萨摩訶萨；乃至如来、应、正等觉，能以最胜付嘱，付嘱诸菩萨摩訶萨。世尊！诸有发趣菩萨乘者，应云何住？云何修行？云何摄伏其心？」作是语已。

B01 尔时，世尊告具寿善现曰：「善哉！善哉！善现！如是，如是。如汝所说。乃至如来、应、正等觉，能以最胜摄受，摄受诸菩萨摩訶萨；乃至如来、应、正等觉，能以最胜付嘱，付嘱诸菩萨摩訶萨。是故，善现！汝应谛听，极善作意，吾当为汝分别解说。诸有发趣菩萨乘者，应如是住，如是修行，如是摄伏其心。」

【什译】

A01 时，长老须菩提在大众中即从座起，偏袒右肩，右膝着地，合掌恭敬而白佛言：「希有！世尊！如来善护念诸菩萨，善付嘱诸菩萨。世尊！善男子、善女人，发阿耨多罗三藐三菩提心，应云何住？云何降伏其心？」

B01 佛言：「善哉，善哉！须菩提！如汝所说：『如来善护念诸菩萨，善付嘱诸菩萨。』汝今谛听，当为汝说。善男子、善女人，发阿耨多罗三藐三菩提心，应如是住，如是降伏其心。」

A02 བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསོལ་ནས།

ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ལྟར་མཉན་པ་དང་།

B02 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ།

རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་ས།

འདི་སྐམ་དུ་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཇི་ཙམ་སེམས་ཅན་དུ་བསྐྱབས་བསྐྱས་པ་

། སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་པའམ། མངལ་ལས་སྐྱེས་པའམ།

དྲོད་གཤེར་ལས་སྐྱེས་པའམ། རྩུ་ཏེ་སྐྱེས་པའམ། གཟུགས་ཅན་ནམ།

གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའམ། འདུ་ཤེས་ཅན་ནམ།

འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ནམ།

སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཇི་ཙམ་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པས་ནཏྲགས་པ་དེ་དག་

་ཐམས་ཅད་ལྟང་པོ་ལྟག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོང་

ས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའོ།

དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཀྱང་།

སེམས་ཅན་གང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འབྱུར་བ་མེད་དོ་སྐམ་དུ་

སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན།

དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་གང་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་གམ།

སྟོག་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་གམ།

གང་ཟག་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་
རྟོ།

ཡང་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དངོས་པོ་ལ་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་བྱི
ན་པར་བྱའོ།། ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་བྱིན་པར་བྱའོ།

གཟུགས་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་བྱིན་པར་བྱའོ།

དེ་བཞིན་དུ་སྤྲ་དང་། གྲི་དང་། རྩ་དང་། རེག་བྱ་དང་།

ཆོས་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་བྱིན་པར་བྱའོ།།

རབ་འབྱོར་ཅི་ནས་ཀྱང་མཆན་མར་འདུ་ཤེས་པ་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་དེ་ལྟ
ར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྦྱིན་པ་བྱིན་འོ།། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་དེའི་བ
སོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནི།

རབ་འབྱོར་གྱིས་ཆད་གཟུང་བར་སྤྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོ།།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས།

ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཆད་གཟུང་བར་སྤྲ་སྟུང་མམ།

【奘译】

A02 具寿善现白佛言：「如是，世尊！愿乐欲闻。」

B02 佛言：「善现！诸有发趣菩萨乘者，应当发起如是之心：『所有诸有情，有情摄所摄：若卵生、若胎生、若湿生、若化生，若有色、若无色，若有想、若无想，若非有想非无想，乃至有情界施設所施設，如是一切，我当皆令于无余依妙涅槃界而般涅槃。虽度如是无量有情令灭度已，而无有情得灭度者。』何以故？善现！若诸菩萨摩訶萨有情想转，不应说名菩萨摩訶萨。所以者何？善现！若诸菩萨摩訶萨不应说言有情想转，如是命者想、士夫想、补特伽罗想、意生想、摩纳婆想、作者想、受者想转，当知亦尔。何以故？善现！无有少法名为发趣菩萨乘者。」

「复次，善现！菩萨摩訶萨不住于事应行布施，都无所住应行布施；不住于色应行布施，不住声、香、味、触、法应行布施。善现！如是菩萨摩訶萨如不住相想应行布施。何以故？善现！若菩萨摩訶萨都无所住而行布施，其福德聚不可取量。」

佛告善现：「于汝意云何？东方虚空可取量不？」

【什译】

A02 「唯然。世尊！愿乐欲闻。」

B02 佛告须菩提：「诸菩萨摩訶萨应如是降伏其心：『所有一切众生之类，若卵生、若胎生、若湿生、若化生，若有色、若无色，若有想、若无想、若非有想非无想，我皆令入无余涅槃而灭度之。』如是灭度无量无数无边众生，实无众生得灭度者。何以故？须菩提！若菩萨有我相、人相、众生相、寿者相，即非菩萨。复次，须菩提！菩萨于法，应无所住，行于布施，所谓不住色布施，不住声、香、味、触、法布施。须菩提！菩萨应如是布施，不住于相。何以故？若菩萨不住相布施，其福德不可思量。须菩提！于意云何？东方虚空可思量不？」

A03 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།
|

B03 བཙམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་དང་། ལུབ་དང་། བྱང་དང་།
སྟངས་དང་། འོག་གི་ཕྱོགས་དང་། ཕྱོགས་མཚམས་དང་།
ཕྱོགས་བཅུའི་ནམ་མཁའི་ཆད་གཟུང་བར་སླ་སྟམ་མམ།

A04 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ།
བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།

B04 བཙམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་བྱི
ན་པ་བྱིན་པ་དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནི།
རབ་འབྱོར་ཆད་གཟུང་བར་སླ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས།
མཚན་ལུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བཟླ་བར་བྱ་སྟམ་མམ།

A05 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།
མཚན་ལུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བཟླ་བར་མི་བགྱི་ལག
ས་སོ། དེ་ཅིའི་སྒྲུང་དུ་ཞེ་ན།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཚན་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ནི

ད། མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མ་མཆིས་པའི་སྐད་དུ་ལོ།
དེ་སྐད་ཅེས་གསལ་པ་དང་།

B05

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བ
སྩལ་ཏོ།
རབ་འབྱོར་ཇི་ཅམ་དུ་མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འདི་ཅམ་དུ་རྩུབ་ཏེ།
དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཚན་དང་མཚན་མ་མེད་པར་བལྟ་ལོ།
དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་པ་དང་།

【奘译】

A03 善现答言：「不也，世尊 ㊀」

B03 「善现！如是南西北方四维上下，周遍十方一切世界虚空可取量不？」

A04 善现答言：「不也，世尊 ！」

B04 佛言：「善现！如是，如是。若菩萨摩訶萨都无所住而行布施，其福德聚不可取量，亦复如是。善现！菩萨如是如不住相想应行布施 ㊀」佛告善现：「于汝意云何？可以诸相具足观如来不？」

A05 善现答言：「不也，世尊！不应以诸相具足观于如来。何以故？如来说诸相具足，即非诸相具足 ㊀」说是语已。

B05 佛复告具寿善现言：「善现，乃至诸相具足皆是虚妄，乃至非相具足皆非虚妄，如是以相非相应观如来 ㊀」说是语已，

【什译】

A03 「不也，世尊 ！」

B03 「须菩提！南西北方四维上下虚空可思量不？」

A04 「不也，世尊 ！」

B04 「须菩提！菩萨无住相布施，福德亦复如是不可思量。须菩提！菩萨但应如所教住。「须菩提！于意云何？可以身相见如来不？」

A05 「不也，世尊！不可以身相得见如来。何以故？如来所说身相，即非身相 ㊀」

B05 佛告须菩提：「凡所有相，皆是虚妄。若见诸相非相，则见如来 ㊀」

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསེལ་དྲོ།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་འོངས་པའི་དུས་ལྔ་བརྒྱའི་ཐ་མ་ལ།
 དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་ནམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ན།
 སེམས་ཅན་གང་ལ་ལ་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེའི་ཆོག་བཤད་པ་དག་ལ་ཡང་དག་
 པར་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་འབྱུང་བ་ལྟ་མཆིས་ལགས་སམ།

B06 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
 རབ་འབྱོར་གང་ཁྱོད་འདི་སྐད་དུ་མ་འོངས་པའི་དུས་ལྔ་བརྒྱའི་ཐ་མ་ལ། དམ་པའི་
 ཆོས་རབ་ཏུ་ནམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ན།
 སེམས་ཅན་གང་ལ་ལ་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེའི་ཆོག་བཤད་པ་དག་ལ་ཡང་དག་
 པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་འབྱུང་བ་ལྟ་མཆིས་ལགས་སམ་ཞེས་ཁྱོད་དེ་
 སྐད་མ་ཟེར་ཅིག།
 རབ་འབྱོར་མ་འོངས་པའི་དུས་ལྔ་བརྒྱའི་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་ནམ་པར་
 འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ན།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཚུལ་བྱིས་ས་དང་ལྡན་པ་
 ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་དག་འབྱུང་སྟེ།
 རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་།
 སངས་རྒྱས་གཅིག་ལ་བསྟོན་བཀུར་བྱས་པ་མ་ཡིན།
 སངས་རྒྱས་གཅིག་དགེ་ཙུ་བ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི།

རབ་འབྱོར་སངས་རྒྱས་འབྱམ་ཕྱག་དུ་མ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས་ཤིང་།
 སངས་རྒྱས་འབྱམ་ཕྱག་དུ་མ་ལ་དག་བའི་རྩ་བ་དག་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་འབྱུང་ངོ་།
 རབ་འབྱོར་གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེའི་ཆོག་བཤད་པ་དག་ལ་སེམས་དད་པ་
 གཅིག་ཙམ་རྟེན་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཁྱེན་ཏོ།
 རབ་འབྱོར་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་ཏེ།
 རབ་འབྱོར་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་དུ་མེ
 ད་པ་བསྐྱེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པར་འགྱུར་རོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
 རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནི།
 བདག་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་།
 སེམས་ཅན་དུ་འཇུ་ཤེས་པ་མ་ཡིན། སྟོག་དུ་འདུ་ཤེས་པ་མ་ཡིན།
 གང་ཟག་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།
 རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་སུ་འདུ
 ཤེས་པ་དང་།
 ཆོས་མེད་པར་ཡང་འདུ་ཤེས་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་དག་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པར་ཡང་འཇུ
 ག་པར་མི་འགྱུར་རོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
 རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནི།
 ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་ཡང་།

དེ་ཉིད་དེ་དག་གིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་།
 སེམས་ཅན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་།
 གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།
 གལ་ཏེ་ཆོས་བདག་མེད་པར་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་ཡང་དེ་ཉིད་དེ་དག་གིས་བདག་ཏུ་
 'འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཅན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་།
 སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།
 དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
 རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམ་དཔའ་ཆོས་ཀྱང་ལོག་པར་བརྒྱང་བར་མི་བྱ་སྟེ་ཆོས་མ་
 ཡིན་པ་ཡང་མི་བརྒྱང་བའི་ཕྱིར་རོ།
 དེ་བས་ན་དེ་ལས་དགོངས་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ག་
 ཟིངས་ལྟ་བུར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་སྤང་བར་བྱ་ན།
 ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ཅི་སྟོས་ཞེས་གསུངས་སོ།
 གཞན་ཡང་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་
 བཀའ་བསྩལ་ཏོ། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་ཏུ་སེམས།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་སྟུང་མཁ།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་དེ་གང་ཡང་བསྟན་སྟུང་མཁ།
 དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་པ་དང་།

【奘译】 A06 具寿善现复白佛言：「世尊！颇有有情于当来世，后时、后分、后五

百岁、正法将灭时分转时，闻说如是色经典句，生实想不？」

B06 佛告善现：「勿作是说：『颇有有情于当来世后时、后分、后五百岁、正法将灭时分转时，闻说如是色经典句，生实想不？』」然复，善现！有菩萨摩訶萨于当来世，后时、后分、后五百岁、正法将灭时分转时，具足尸罗，具德、具慧。复次，善现！彼菩萨摩訶萨非于一佛所承事供养，非于一佛所种诸善根。然复，善现！彼菩萨摩訶萨于其非一、百、千佛所承事供养，于其非一、百、千佛所种诸善根，乃能闻说如是色经典句，当得一净信心。善现！如来以其佛智悉已知彼，如来以其佛眼悉已见彼。善现！如来悉已觉彼一切有情，当生无量无数福聚，当摄无量无数福聚。何以故？善现！彼菩萨摩訶萨无我想转、无有情想、无命者想、无士夫想、无补特伽罗想、无意生想、无摩纳婆想、无作者想、无受者想转。善现！彼菩萨摩訶萨无法想转、无非法想转，无想转亦无非想转。所以者何？善现！若菩萨摩訶萨有法想转，彼即应有我执、有情执、命者执、补特伽罗等执。若有非法想转，彼亦应有我执、有情执、命者执、补特伽罗等执。何以故？善现！不应取法，不应取非法，是故如来密意而说筏喻法门。诸有智者，法尚应断，何况非法！」佛复告具寿善现言：「善现！于汝意云何？颇有少法，如来、应、正等觉证得阿耨多罗三藐三菩提耶？颇有少法，如来、应、正等觉是所说耶？」

【什译】A06 须菩提白佛言：「世尊！颇有众生，得闻如是言说章句，生实信不？」

B06 佛告须菩提：「莫作是说。如来灭后，后五百岁，有持戒修福者，于此章句能生信心，以此为实，当知是人不一佛二佛三四五佛而种善根，已于无量千万佛所种诸善根，闻是章句，乃至一念生净信者，须菩提！如来悉知悉见是诸众生得如是无量福德。何以故？是诸众生无复我相、人相、众生相、寿者相。无法相，亦无非法相。何以故？是诸众生若心取相，则为着我、人、众生、寿者。若取法相，即着我、人、众生、寿者。何以故？若取非法相，即着我、人、众生、寿者，是故不应取法，不应取非法。以是义故，如来常说：『汝等比丘，知我说法，如筏喻者，法尚应舍，何况非法。』」须菩提！于意云何？如来得阿耨多罗三藐三菩提耶？如来有所说法耶？」

A07

བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསེལ་དྲོ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་བདག་གིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དོན་འཆ
ལ་བ་ལྟར་ན།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སྟེན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ
་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་ལག
ས་སོ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་བསྟན་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་ལགས་
སོ། དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་
པའམ། བསྟན་པ་འདི་ནི་གཟུང་དུ་མ་མཆིས་བརྗོད་དུ་མ་མཆིས་དེ།

དེ་ནི་ཆོས་ཀྱང་མ་ལགས།

ཆོས་མ་མཆིས་པ་ཡང་མ་ལགས་པའི་སྐད་དུ་ལོ། དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན།

འཕགས་པའི་གང་ཟག་ན་མས་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སྐད་དུ་ལོ།

B07 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟུལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས། རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ།

རིགས་ཀྱི་བྱུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་

གྱི་ཁམས་འདིར་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་དེ་སྦྱིན་པ་བྱི

ན་ན། རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ།

རིགས་ཀྱི་བྱུ་མོ་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ན་མས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མང་དུ་བསྐྱེད་སྟུང་མ

མ།

A08 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསེལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མང་ལགས་སོ།

བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ལགས་སོ། རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ།

རིགས་ཀྱི་བྱུ་མོ་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ན་མས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མང་དུ་བསྐྱེད་དོ།

དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན།

བཅོམ་ལྷན་འདས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་
དུ་སྟེ།
དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་
པོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

B08 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱའམ།
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས།
གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོགས་བཞི་པའི་ཆོགས་སུ་བཅ
ད་པ་ཙམ་བཟུང་ནས་གཞན་དག་ལ་འཆད་ཅིང་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ན
།
གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེས་མང་དུ་གྲངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ
་བསྟེན་དོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་ས
ངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་འདི་
ལས་བྱུང་སྟེ།
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་རྣམས་ཀྱང་འདི་ལས་སྦྱོས་པའི་ཕྱིར་རོ།
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
རབ་འབྱོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱི
ར་ཏེ། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་བྱའོ།
རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུམ་དུ་སེམས།
རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་འདི་སྟུམ་དུ་བདག་གིས་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་
བོ་སྟུམ་དུ་སེམས་སམ།

【奘译】

A07 善现答言：「世尊！如我解佛所说义者，无有少法，如来、应、正等觉证得阿耨多罗三藐三菩提，亦无有少法，是如来、应、正等觉所说。何以故？世尊！如来、应、正等觉所证、所说、所思惟法皆不可取，不可宣说，非法，非非法。何以故？以诸贤圣补特伽罗皆是无为之所显故。」

B07 佛告善现：「于汝意云何？若善男子或善女人，以此三千大千世界盛满七宝持用布施，是善男子或善女人，由此因缘所生福聚宁为多不？」

A08 善现答言：「甚多，世尊！甚多，善逝！是善男子或善女人，由此因缘所生福聚其量甚多。何以故？世尊！福德聚福德聚者，如来说为非福德聚，是故如来说名福德聚福德聚。」

B08 佛复告善现言：「善现！若善男子或善女人，以此三千大千世界盛满七宝持用布施。若善男子或善女人，于此法门乃至四句伽陀，受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说开示、如理作意，由是因缘所生福聚，甚多于前无量无数。何以故？一切如来、应、正等觉阿耨多罗三藐三菩提皆从此经出，诸佛世尊皆从此经生。所以者何？善现！诸佛法诸佛法者，如来说为非诸佛法，是故如来说名诸佛法诸佛法。」佛告善现：「于汝意云何？诸预流者颇作是念：『我能证得预流果』不？」

【什译】

A07 须菩提言：「如我解佛所说义，无有定法名阿耨多罗三藐三菩提，亦无有定法，如来可说。何以故？如来所说法，皆不可取、不可说、非法、非非法。所以者何？一切贤圣皆以无为法而有差别。」

B07 「须菩提！于意云何？若人满三千大千世界七宝以用布施，是人所得福德，宁为多不？」

A08 须菩提言：「甚多，世尊！何以故？是福德即非福德性，是故如来说福德多。」

B08 「若复有人，于此经中受持，乃至四句偈等，为他人说，其福胜彼。何以故？须菩提！一切诸佛，及诸佛阿耨多罗三藐三菩提法，皆从此经出。须菩提！所谓佛法者，即非佛法。须菩提！于意云何？须陀洹能作是念：『我得须陀洹果』不？」

A09 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཙེམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།
 དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེ་ན། བཙེམ་
 ལྡན་འདས་དེ་ནི་ཅི་ལ་ཡང་ཁྱགས་པ་མ་མཆིས་པའི་སྦྲད་དུ་སྟེ།
 དེས་ན་རྒྱུན་དུ་ཁྱགས་པ་ཞེས་བགྱིའོ། གཟུགས་ལ་ཡང་མ་ཁྱགས།
 སྒྲ་ལ་ཡང་མ་ལགས། ཇི་ལ་ཡང་མ་ལགས།
 རོ་ལ་ཡང་མ་ལགས། རེག་བྱ་ལ་ཡང་མ་ལགས།
 ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་མ་ཁྱགས་ཏེ། དེས་ན་རྒྱུན་དུ་ཁྱགས་པ་ཞེས་བགྱིའོ།
 དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེ་ན།
 བཙེམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་རྒྱུན་དུ་ཁྱགས་པ་འདི་སྟམ་དུ་བདག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཁྱ
 གས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ་སྟམ་དུ་སེམས་པར་བྱུར་ན།
 དེ་ཉིད་དེའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ལགས་སོ།
 སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་།
 གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །

B09 བཙེམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
 རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས།
 ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་འདི་སྟམ་དུ་བདག་གིས་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་
 བུ་ཐོབ་བོ་སྟམ་དུ་སེམས་སམ།

A10 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཙེམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

གང་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་སྟེ།

དེས་ན་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ཞེས་བགྱིའོ།

B10 བཙམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུམ་དུ་སེམས།

ཕྱིར་མི་འོང་བ་འདི་སྟུམ་དུ་བདག་གིས་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ་སྟུམ་
'དུ་སེམས་སམ།

A11 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།།

དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེ་ན།

གང་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་
དུ་སྟེ། དེས་ན་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཞེས་བགྱིའོ། །

【奘译】

A09 善现答言：「不也，世尊！诸预流者不作是念：『我能证得预流之果』。何以故？世尊！诸预流者无少所预，故名预流；不预色、声、香、味、触、法，故名预流。世尊！若预流者作如是念：『我能证得预流之果』 即为执我、有情、命者、士夫、补特伽罗等。」

B09 佛告善现：「于汝意云何？诸一来者颇作是念：『我能证得一来果』 不？」

A10 善现答言：「不也，世尊！诸一来者不作是念：『我能证得一来之果』 何以故？世尊，以无少法证一来性，故名一来。」

B10 佛告善现：「于汝意云何？诸不还者颇作是念：『我能证得不还果』 不？」

A11 善现答言：「不也，世尊！诸不还者不作是念：『我能证得不还之果』 何以故？世尊！以无少法证不还性，故名不还。」

【什译】

A09 须菩提言：「不也，世尊！何以故？须陀洹名为入流，而无所入，不入色、声、香、味、触、法，是名须陀洹。」

B09 「须菩提！于意云何？斯陀含能作是念：『我得斯陀含果』 不？」

A10 须菩提言：「不也，世尊！何以故？斯陀含名一往来，而实无往来，是名斯陀含。」

B10 「须菩提！于意云何？阿那含能作是念：『我得阿那含果』 不？」

A11 须菩提言：「不也，世尊！何以故？阿那含名为不来，而实无来，是故名阿那含。」

B11 བཅོམ་ལྡན་འདས་གྲིས་བཀའ་སྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས།

ཡང་དག་བཅོམ་པ་འདི་སྟམ་དུ་བདག་གིས་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་བོ་སྟམ་དུ་
སེམས་སམ།

A12 རབ་འབྱོར་གྲིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།

དེ་ཅིའི་སྒྲིད་དུ་ཞེ་ན།

གང་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་བགྱི་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་པའི་སྒྲིད་དུ་ལོ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དག་བཅོམ་པ་འདི་སྟམ་དུ་བདག་གིས་དག་བཅོམ་
པ་ཉིད་ཐོབ་བོ་སྟམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ན།

དེ་ཉིད་དེའི་བདག་དུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ།

སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྟོག་དུ་འཛིན་པ་དང་།

གང་ཟག་དུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་ནི་

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་དུ་བསྟན་ཏེ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དག་བཅོམ་པ་ལགས་ཀྱི་
ང་།

བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་འདི་སྟམ་དུ་བདག་ནི་དག་བཅོམ་པའོ་སྟམ་དུ་མི་སེ་
མས་ལགས་སོ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་འདི་སྟམ་དུ་བདག་གིས་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་བོ་

སྒྱུ་མ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ན།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་ལ་རིགས་ཀྱི་རབ་འབྱོར་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་

པར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ཏེ།

ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་པས་ན་ཉོན་མོངས་མེད་པར་གནས་པ་ཞེས་ལུང་མི་སྟོན་

ོ། །

B12 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྒྱུ་མ་དུ་སེམས།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་

གས་པའི་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ལས་གང་སྤངས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་

དཔེ།

A13 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་

གས་པའི་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ལས་གང་སྤངས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་

མཆིས་སོ། །

【奘译】

B11 佛告善现：「于汝意云何？诸阿罗汉颇作是念：『我能证得阿罗汉』不？」

A12 善现答言：「不也，世尊！诸阿罗汉不作是念：『我能证得阿罗汉性』。何以故？

世尊！以无少法名阿罗汉，由是因缘名阿罗汉。世尊！若阿罗汉作如是念『我能证得阿罗汉性』即为执我、有情、命者、士夫、补特伽罗等。所以者何？世

尊！如来、应、正等觉说我得无诤住最为第一。世尊！我虽是阿罗汉，永离贪欲，而我未曾作如是念：『我得阿罗汉永离贪欲』世尊！我若作如是念：『我得

阿罗汉永离贪欲』者，如来不应记说我言：『善现，善男子得无诤住最为第一 』以都无所住，是故如来说名无诤住无诤住 』

B12 佛告善现：「于汝意云何？如来昔在燃灯如来、应、正等觉所，颇于少法有所取不？」

A13 善现答言：「不也，世尊！如来昔在燃灯如来、应、正等觉所，都无少法而有所取 』

【什译】

B11 「须菩提！于意云何？阿罗汉能作是念：『我得阿罗汉道 』 不？」

A12 须菩提言：「不也，世尊！何以故？实无法名阿罗汉。世尊！若阿罗汉作是念：『我得阿罗汉道 』 即为着我、人、众生、寿者。世尊！佛说我得无诤三昧人中最为第一，是第一离欲阿罗汉。我不作是念：『我是离欲阿罗汉 』 世尊！我若作是念：『我得阿罗汉道 』 世尊则不说须菩提是乐阿兰那行者。以须菩提实无所行，而名须菩提是乐阿兰那行 』

B12 佛告须菩提：「于意云何？如来昔在然灯佛所，于法有所得不？」

A13 「世尊！如来在然灯佛所，于法实无所得 』

B13 བཙུག་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་ལྷུ་ལ་པ།

རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ་བདག་གིས་ཞིང་བ
ཀོད་པ་རྣམས་སྐྱབ་བོ་ཞེས་ཟེར་ན་དེ་མི་བདེན་པར་སྒྲུའོ།
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
བཀོད་པ་དེ་དག་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེས་ན་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བུས་ན།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་འདི་ལྟར་མི་གནས་པར་སེམས་བ
སྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།
གཟུགས་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། སྒྲ་དང་། དི་དང་།
རོ་དང་། དེག་བྱ་དང་།

ཆོས་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།
རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་ཞིག་ལུས་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ།
འདི་ལྟ་སྟེ་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཙམ་དུ་གྱུར་ན།
རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས། ལུས་དེ་ཆེ་བ་ཡིན་སྟམ་མམ།

A14 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཙུག་ལྷན་འདས་ལུས་དེ་ཆེ་བ་ལགས་སོ།
བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལུས་དེ་ཆེ་བ་ལགས་སོ། དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པར་གསུངས་པའི་སྐད་དུ་སྟེ།
དེས་ན་ལུས་ཞེས་བགྱེའོ།

དེ་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ།
དེས་ན་ལུས་ཞེས་བྱའོ། །

B14 བཙུགས་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས།
གང་གྲུའི་སྒྲུང་གི་བྱེ་མ་ཇི་སྟེད་པ་གང་གྲུའི་སྒྲུང་ཡང་དེ་སྟེད་ཁོ་ནར་བྱུར་ལ།
དེ་དག་གི་བྱེ་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་མང་བ་ཡིན་སྟུང་མཇུག།

A15 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ།
བཙུགས་ལྷན་འདས་གང་གྲུའི་སྒྲུང་དེ་དག་ཉིད་ཀྱང་མང་ལགས་ན།
དེ་དག་གི་བྱེ་མ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་འཆལ།

B15 བཙུགས་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱིད་མོས་པར་བྱའོ།
བྱིད་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱའོ།
གང་གྲུའི་སྒྲུང་དེ་དག་གི་བྱེ་མ་ཇི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སྐྱེས་
པའམ་བྱད་མེད་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་རབ་དུ་གང་བར་བྱ
ས་ཏེ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱེ་བཙུགས་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་
'ལ་སྐྱེན་པ་བྱིན་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས།
སྐྱེས་པའམ་བྱད་མེད་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྐྱེད་དམ།

【奘译】 B13 佛告善现：「若有菩萨作如是言：『我当成办佛土功德庄严 』 如是菩
萨非真实语。何以故？善现！佛土功德庄严佛土功德庄严者，如来说非庄严，

是故如来说名佛土功德庄严佛土功德庄严。是故，善现！菩萨如是都无所住应生其心，不住于色应生其心，不住非色应生其心，不住声、香、味、触、法应生其心，不住非声、香、味、触、法应生其心，都无所住应生其心。」

佛告善现：「如有士夫具身大身，其色自体假使譬如妙高山王。善现！于汝意云何？彼之自体为广大不？」

A14 善现答言：「彼之自体广大，世尊！广大，善逝！何以故？世尊，彼之自体，如来说非彼体故名自体，非以彼体故名自体。」

B14 佛告善现：「于汝意云何？乃至殑伽河中所有沙数，假使有如是沙等殑伽河，是诸殑伽河沙宁为多不？」

A15 善现答言：「甚多，世尊！甚多，善逝！诸殑伽河尚多无数，何况其沙！」

B15 佛言：「善现！吾今告汝，开觉于汝：假使若善男子或善女人，以妙七宝盛满尔所殑伽河沙等世界，奉施如来、应、正等觉。善现，于汝意云何？是善男子或善女人，由此因缘所生福聚宁为多不？」

【什译】

B13 「须菩提！于意云何？菩萨庄严佛土不？」「不也，世尊！何以故？庄严佛土者，则非庄严，是名庄严。」「是故须菩提，诸菩萨摩訶萨应如是生清净心，不应住色生心，不应住声、香、味、触、法生心，应无所住而生其心。须菩提！譬如有人，身如须弥山王，于意云何？是身为大不？」

A14 须菩提言：「甚大，世尊！何以故？佛说非身，是名大身。」

B14 「须菩提！如恒河中所有沙数，如是沙等恒河，于意云何？是诸恒河沙宁为多不？」

A15 须菩提言：「甚多，世尊！但诸恒河尚多无数，何况其沙。」

B15 「须菩提！我今实言告汝。若有善男子、善女人，以七宝满尔所恒河沙数三千大千世界，以用布施，得福多不？」

A16 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མང་ལགས་སོ།།

བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ལགས་སོ།།

སྐྱེས་པའམ་བྱད་མེད་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྐྱེད་དོ། །

B16 བཙེམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་གང་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་སྟེད་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་ར
བ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཙེམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ན
མས་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས།

གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བཞི་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་
པ་ཙམ་བཟུང་ནས།

གཞན་དག་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་བཤད་དེ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་བསྟན་ན།
དེ་ཉིད་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་གྲངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བ
སྐྱེད་དོ།།

ཡང་རབ་འབྱོར་ས་ཕྱོགས་གང་ན་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བ
ཞི་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཙམ་འདོན་ཏམ།

སྟོན་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ནི་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ན་སུ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལེན་པ་དང
། འབྲི་བ་དང་། འཇིན་པ་དང་། འཆང་བ་དང་། ལྷོག་པ་དང་།

ཀུན་རྒྱུ་པར་བྱེད་པ་དང་།

ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ངོ་མཆར་རབ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་བ་ལྟ་བུ་སྟོ

ས། ས་ཕྱོགས་དེ་ན་སྟོན་པ་ལམ། ལྷ་མ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་རུང་བར་གནས་སོ།
དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་པ་དང་།

A17

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསལ་དོ།
། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདིའི་མིང་ཅི་ལགས།
འདི་ཇི་ལྟར་གཟུང་བར་བསྒྱེ། དེ་སྐད་ཅེས་གསལ་པ་དང་།

B17

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བ
སྩལ་དོ།
རབ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་
འདི་དེ་ལྟར་གཟུངས་ཤིག དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་གང་གསུང
ས་པ་དེ་ཉིད་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ།
རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟོམ་དུ་སེམས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་གསུངས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་དམ།

【奘译】

A16 善现答言：「甚多，世尊！甚多，善逝！是善男子或善女人，由此因缘所生福聚其量甚多。」

B16 佛复告善现：「若以七宝盛满尔所沙等世界，奉施如来、应、正等觉。若善男

子或善女人，于此法门乃至四句伽陀，受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说开示、如理作意，由此因缘所生福聚，甚多于前无量无数。」

「复次，善现！若地方所，于此法门乃至为他宣说，开示四句伽陀，此地方所尚为世间诸天及人、阿素洛等之所供养如佛灵庙，何况有能于此法门具足究竟、书写、受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说开示、如理作意！如是有情成就最胜稀有功德。此地方所，大师所住，或随一一尊重处所若诸有智同梵行者。」说是语已。

A17 具寿善现复白佛言：「世尊！当何名此法门？我当云何奉持？」作是语已。

B17 佛告善现言：「具寿！今此法门名为《能断金刚般若波罗蜜多》，如是名字汝当奉持。何以故？善现！如是般若波罗蜜多，如来说为非般若波罗蜜多，是故如来说名般若波罗蜜多。

佛告善现：「于汝意云何？颇有少法如来可说不？」

【什译】

A16 须菩提言：「甚多，世尊！」

B16 佛告须菩提：「若善男子、善女人，于此经中，乃至受持四句偈等，为他人说，而此福德胜前福德。」复次，须菩提！随说是经，乃至四句偈等，当知此处，一切世间天、人、阿修罗，皆应供养，如佛塔庙，何况有人尽能受持读诵。须菩提！当知是人成就最上第一希有之法，若是经典所在之处，则为有佛，若尊重弟子。」

A17 尔时，须菩提白佛言：「世尊！当何名此经？我等云何奉持？」

B17 佛告须菩提：「是经名为『金刚般若波罗蜜』。以是名字，汝当奉持。所以者何？须菩提！佛说般若波罗蜜，则非般若波罗蜜。须菩提！于意云何？如来有所说法不？」

A18 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ།

བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་གསུངས་པའི་ཚུལ་དེ་གང་མ་
མཆིས་སོ། །

B18 བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུམ་དུ་སེམས།

སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སའི་རྩལ་ཕྱ་རབ་ཇི་སྟེ
ད་ཡོད་པ་དེ་མང་བ་ཡིན་ནམ།

A19 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་སའི་རྩལ་དེ་མང་ལགས་སོ།

བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ལགས་སོ། དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེ་ན།

བཅོམ་ལྡན་འདས་

སའི་རྩལ་གང་ལགས་པ་དེ་རྩལ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུང

ས་པའི་སྦྲད་དུ་སྟེ། དེས་ན་སའི་རྩལ་ཞེས་བགྱེད།

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་ལགས་པ་དེ་ཁམས་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས

་པས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱེད། །

B19 བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུམ་དུ་སེམས།

སྟེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆོན་སུམ་རྩ་རྩ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་

པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་བཟླ་འམ།

A20 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།

དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེ་ན།

སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆན་སུམ་ཅུ་ཙ་གཉིས་གང་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
གསུངས་པ་དེ་དག་མཆན་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་
འི་སྤང་དུ་སྟེ།

དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆན་སུམ་ཅུ་ཙ་གཉིས་ཞེས་བགྱིའོ། །

B20 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་སྐྱེས་པའམ།
བྱད་མེད་གང་གིས་ལུས་གང་གྲའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་བས།
གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བཞི་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་
པ་ཙམ་བཟུང་སྟེ་གཞན་དག་ལ་ཡང་དག་པར་བསྟན་ན།
དེ་ཉིད་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་གྲངས་མེད་དཔག་དུ་མེད་པ་བ་
སྐྱེད་དོ། །

【奘译】

A18 善现答言：「不也，世尊！无有少法如来可说。」

B18 佛告善现：「乃至三千大千世界大地微尘宁为多不？」

A19 善现答言：「此地微尘甚多，世尊！甚多，善逝！」

佛言：「善现，大地微尘，如来说非微尘，是故如来说名大地微尘；诸世界，如来说非世界，是故如来说名世界。」

B19 佛告善现：「于汝意云何？应以三十二大士夫相观于如来、应、正等觉不？」

A20 善现答言：「不也，世尊！不应以三十二大士夫相观于如来、应、正等觉。何以故？世尊，三十二大士夫相，如来说为非相，是故如来说名三十二大士夫相。」

B20 佛复告善现言：「假使若有善男子或善女人，于日日分舍施殍伽河沙等自体，如是经殍伽河沙等劫数舍施自体。复有善男子或善女人，于此法门乃至四句伽

陀，受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说开示、如理作意，由是因缘所生福聚，甚多于前无量无数。」

【什译】

A16 须菩提言：「甚多，世尊！」

B16 佛告须菩提：「若善男子、善女人，于此经中，乃至受持四句偈等，为他人说，而此福德胜前福德。」复次，须菩提！随说是经，乃至四句偈等，当知此处，一切世间天、人、阿修罗，皆应供养，如佛塔庙，何况有人尽能受持读诵。须菩提！当知是人成就最上第一希有之法，若是经典所在之处，则为有佛，若尊重弟子。」

A17 尔时，须菩提白佛言：「世尊！当何名此经？我等云何奉持？」

B17 佛告须菩提：「是经名为『金刚般若波罗蜜』。以是名字，汝当奉持。所以者何？须菩提！佛说般若波罗蜜，则非般若波罗蜜。须菩提！于意云何？如来有所说法不？」

A21 དེ་ནས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་མཆི་མ་ཕུང་སྟེ།
དེས་མཆིས་མ་ཕྱིས་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ།
འདི་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་ནམ་གངས་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཇི་སྟེད་པས་གསུངས་
པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ངོ་མཆར་རྟོ།
བདེ་བར་གཤེགས་པ་ངོ་མཆར་རྟོ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་བདག་གིས་ཡེ་ཤེས་སྒྱེས་ཚུན་ཆད་བདག་གིས་ཆོས་ཀྱི་ན་
མ་གངས་འདི་སྟོན་ནམ་ཡང་མ་ཐོས་སོ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མདོ་བཤད་པ་འདི་
ལ་གང་དག་ཡང་དགཔར་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཅན་དེ་ད
ག་ནི་ངོ་མཆར་རབ་དང་ལྷན་པར་འགྱུར་རོ། དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན།

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ཉིད་འདུ་ཤེས་
མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་སྟེ།

དེ་བས་ན་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེ
གས་པས་གསུངས་སོ།།

བཅོམ་ལྷན་འདས་བདག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་བཤད་པ་ལ་རྟོག་ཅིང་མོས་
པ་ནི། བདག་ལ་མོས་པ་མ་ལགས་ཀྱི

བཅོམ་ལྷན་འདས་སྤང་མའི་ཆེ་སྤང་མའི་དུས་ལྷ་བརྒྱའི་ཐ་མ་ལ་སེམས་ཅན་
གང་དག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལེན་པ་དང་། འབྲི་བ་དང་།

འཛིན་པ་དང་། འཆང་བ་དང་། ལྷོག་པ་དང་།

ཀུན་རྒྱལ་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་ངོ་མཆར་རབ་དང་ལྷན་པར་འགྱུར་རོ།།

ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཞི
ང་། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ལྷོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་།

གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ལགས་སོ།།

དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་།

སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ལྷོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་།

གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ཉིད་འདུ་ཤེས་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ
རོ།། དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན།

སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་
སྤང་དུ་རོ།། དེ་སྤང་ཅེས་གསོལ་པ་དང་།

【奘译】

A21 尔时，具寿善现闻法威力悲泣堕泪，俯仰扞泪而白佛言：「甚奇稀有！世尊！最极稀有！善逝！如来今者所说法门，普为发趣最上乘者作诸义利，普为发趣最胜乘者作诸义利。世尊！我昔生智以来，未曾得闻如是法门。世尊！若诸有情闻说如是甚深经典生真实想，当知成就最胜稀有。何以故？世尊，诸真实想真实想者，如来说为非想，是故如来说名真实想真实想。世尊！我今闻说如是法门，领悟、信解未为稀有。若诸有情于当来世，后时、后分、后五百岁、正法将灭时、分转时，当于如是甚深法门，领悟、信解、受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说开示、如理作意，当知成就最胜稀有。何以故？世尊！彼诸有情无我想转、无有情想、无命者想、无士夫想、无补特伽罗想、无意生想、无摩纳婆想、无作者想、无受者想转。所以者何？世尊！诸我想即是非想，诸有情想、命者想、士夫想、补特伽罗想、意生想、摩纳婆想、作者想、受者想即是非想。何以故？诸佛世尊离一切想。」作是语已。

【什译】

A21 尔时，须菩提闻说是经，深解义趣，涕泪悲泣，而白佛言：「希有！世尊！佛说如是甚深经典，我从昔来所得慧眼，未曾得闻如是之经。世尊！若复有人得闻是经，信心清净，则生实相，当知是人成就第一希有功德。世尊！是实相者，则是非相，是故如来说名实相。世尊！我今得闻如是经典，信解受持不足为难，若当来世，后五百岁，其有众生，得闻是经，信解受持，是人则为第一希有。何以故？此人无我相、人相、众生相、寿者相。所以者何？我相即是非相，人相、众生相、寿者相即是非相。何以故？离一切诸相，则名诸佛。」

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བ
 ཟུལ་ཏེ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ།
 མདོ་བཤད་པ་འདི་ལ་གང་དག་མི་སྐྱག་ཅིང་མི་དངངས་ལ་ཀུན་ཏུ་དངང་བར་
 མི་འབྱུར་བ་དེ་དག་ནི་ངོ་མཚར་རབ་དང་ལྡན་པར་འབྱུར་རོ།
 དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
 རབ་འབྱོར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་
 ཏེ།
 ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་དེ་སངས་
 རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 དེས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་ཞེས་བྱའོ།
 ཡང་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ཡི
 ན་པ་དེ་ཉིད་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མེད་དོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
 རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆོ་ཀ་ལིང་ཀའི་རྒྱལ་པོས།
 ངའི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་བཅད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆོ་དེ་ལ་བདག་ཏུ་
 འདུ་ཤེས་སམ། སེམས་ཅན་ཏུ་འདུ་ཤེས་སམ། སྟོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་སམ།
 གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་ཀྱང་མ་བྱུང་ཞིང་།
 ང་ལ་འདུ་ཤེས་ཅི་ཡང་མེད་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱི
 ར་རོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་དེའི་ཆེ་ང་ལ་བདག་འདུ་ཤེས་བྱང་ན།
 དེའི་ཆེ་གཞོན་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུང་ལ།
 སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སྟོག་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་།
 གང་ཟག་དུ་འདུ་ཤེས་འབྱུང་ན།
 དེའི་ཆེ་གཞོན་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།
 རབ་འབྱོར་ངས་མངོན་པར་ཤེས་ཏེ།
 འདས་པའི་དུས་ན་ཆེ་རབས་ལྷ་བརྒྱར་བཟོད་པ་སྣ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དྲང་སྟོང་དུ
 གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་ན་ཡང་། ང་ལ་བདག་དུ་འདུ་ཤེས་མ་བྱུང་།
 སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་དང་། སྟོག་དུ་འདུ་ཤེས་དང་།
 གང་ཟག་དུ་འདུ་ཤེས་མ་འབྱུང་ངོ་། རབ་འབྱོར་དེ་ ལྷ་བས་ན།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ
 ར་སྤངས་ཏེ།
 ལྷ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།
 གཟུགས་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། སྒྲ་དང་།
 དྲི་དང་། རོ་དང་།
 རེག་བྱ་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།
 ཆོས་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།
 ཆོས་མེད་པ་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།
 ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

【奘译】

B21 尔时，世尊告具寿善现言：「如是，如是，善现！若诸有情闻说如是甚深经典，不惊、不惧，无有怖畏，当知成就最胜稀有。何以故？善现！如来说最胜波罗蜜多，谓般若波罗蜜多。善现！如来说最胜波罗蜜多，无量诸佛世尊所共宣说故，故名最胜波罗蜜多。如来说最胜波罗蜜多，即非波罗蜜多，是故如来说名最胜波罗蜜多。复次，善现！如来说忍辱波罗蜜多即非波罗蜜多，是故如来说名忍辱波罗蜜多。何以故？善现！我昔过去世曾为羯利王断支节肉，我于尔时都无我想、或有情想、或命者想、或士夫想、或补特伽罗想、或意生想、或摩纳婆想、或作者想、或受者想，我于尔时都无有想亦非无想。何以故？善现，我于尔时若有我想，即于尔时应有恚想；我于尔时若有有情想、命者想、士夫想、补特伽罗想、意生想、摩纳婆想、作者想、受者想，即于尔时应有恚想。何以故？善现！我忆过去五百生中，曾为自号忍辱仙人，我于尔时都无我想、无有情想、无命者想、无士夫想、无补特伽罗想、无意生想、无摩纳婆想、无作者想、无受者想，我于尔时都无有想亦非无想。是故，善现！菩萨摩訶萨远离一切想，应发阿耨多罗三藐三菩提心，不住于色应生其心，不住非色应生其心；不住声、香、味、触、法应生其心，不住非声、香、味、触、法应生其心，都无所住应生其心。

【什译】

B21 佛告须菩提：「如是，如是！若复有人得闻是经，不惊、不怖、不畏，当知是人甚为希有。何以故？须菩提！如来说第一波罗蜜，非第一波罗蜜，是名第一波罗蜜。须菩提！忍辱波罗蜜，如来说非忍辱波罗蜜。何以故？须菩提！如我昔为歌利王割截身体，我于尔时，无我相、无人相、无众生相、无寿者相。何以故？我于往昔节节支解时，若有我相、人相、众生相、寿者相，应生瞋恨。须菩提！又念过去于五百世作忍辱仙人，于尔所世，无我相、无人相、无众生相、无寿者相。是故须菩提！菩萨应离一切相，发阿耨多罗三藐三菩提心，不应住色生心，不应住声、香、味、触、法生心，应生无所住心。若心有住，则为非住。

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འདི་སྐད་དུ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་བྱིན་པར་བྱའོ།
ཞེས་གསུངས་སོ།

ཡང་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དོན་གྱི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་བཏང་བར་བྱའོ།

སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་འདུ་ཤེས་མེད་པ་སྟེ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་གང་དག་གསུངས་པའི་སེ
མས་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ཀྱང་མེད་པའོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་གསུང་བ། བདེན་པར་གསུ
ང་བ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་གསུང་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་
ལོག་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་གང་ཡང་མཛོན་པར་རྫོགས་པ
ར་སངས་རྒྱས་པའམ། བསྟན་པ་དེ་ལ་བདེན་པ་ཡང་མེད།

ན་པ་ཡང་མེད་དོ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ།

རྩྭ་དཔེར་ན་མིག་དང་ལྗན་པའི་མི་ཞིག་ཕུན་པར་ཁྱགས་ན་ཅི་ཡང་མི་མཐོང་
བ་དེ་བཞིན་དུ་གང་དངོས་པོར་སྤྱད་བས་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱང་ཆུ
བ་སེམས་དཔའ་བཟའོ། ཡང་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན།

ནམ་ལངས་ཏེ་ཉི་མ་ཤར་ནས་མིག་དང་ལྗན་པའི་མིའི་གཟུགས་ནམ་པ་སྣ་ཆོ

གས་དག་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ།
 གང་དངོས་པོར་མ་ལྟར་བས་སྦྱོན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ད
 པའ་བལྟའོ། ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ།
 རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་དག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལེན་པ་དང་།
 འཛིན་པ་དང་། འཆང་བ་དང་། ལྟོག་པ་དང་།
 ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་དང་།
 གཞན་དག་ལ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་རབ་དུ་སྟོན་པ་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེ
 གས་པས་མཁྱེན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་ཏེ།
 སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དཔག་དུ་མེད་པ་བ
 སྐྱེད་པར་འབྱུར་རོ། ཡང་རབ་འབྱོར་སྦྱོས་པའམ།
 བྱང་མེད་གང་ཞིག་སྤྱོད་ཏེ་དུས་ཀྱི་ཆེ་ཡང་ལུས་གང་གྲུའི་སྒྲུང་གི་བྱེ་མ་སྦྱེད་ཡོངས་
 སུ་གཏོང་ལ།
 བྱེད་ཀྱི་དུས་དང་བྱེ་དྲོའི་དུས་ཀྱི་ཆེ་ཡང་ལུས་གང་གྲུའི་སྒྲུང་གི་བྱེ་མ་སྦྱེད་ཡོང
 ས་སུ་གཏོང་ཏེ།
 རྣམ་གྲངས་འདི་ལྟ་བུར་བསྐྱལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འབུམ་ཕྱག་དུ་མ་ལ་ཡོངས་
 སུ་སྟེར་བ་བས། གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཐོས་ནས་མི་སྤོང་ན།
 དེ་ཉིད་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་

【奘译】

何以故？善现！诸有所住则为非住。是故如来说诸菩萨，应无所住而行布施，
 不应住色、声、香、味、触、法而行布施。复次，善现！菩萨摩訶萨为诸有情

作义利故，应当如是弃舍布施。何以故？善现！诸有情想即是非想，一切有情，如来即说为非有情。善现！如来是实语者、谛语者、如语者、不异语者。复次，善现！如来现前等所证法、或所说法、或所思法，即于其中非谛非妄。善现！譬如士夫入于闇室都无所见，当知菩萨若堕于事，谓堕于事而行布施，亦复如是。善现！譬如明眼士夫，过夜晓已，日光出时，见种种色，当知菩萨不堕于事，谓不堕事而行布施，亦复如是。复次，善现！若善男子或善女人，于此法门受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说开示、如理作意，则为如来以其佛智悉知是人，则为如来以其佛眼悉见是人，则为如来悉觉是人，如有有情一切当生无量福聚。复次，善现！假使善男子或善女人，日初时分以殍伽河沙等自体布施，日中时分复以殍伽河沙等自体布施，日后时分亦以殍伽河沙等自体布施，由此法门，经于俱胝那庾多百千劫以自体布施。若有闻说如是法门，不生诽谤，由此因缘所生福聚，尚多于前无量无数，何况能于如是法门具足毕竟书写、

【什译】

是故佛说：『菩萨心不应住色布施。』须菩提！菩萨为利益一切众生，应如是布施。如来说：『一切诸相，即是非相。』又说：『一切众生，则非众生。』须菩提！如来是真语者、实语者、如语者、不诳语者、不异语者。须菩提！如来所得法，此法无实无虚。须菩提！若菩萨心住于法而行布施，如人入闇，则无所见；若菩萨心不住法而行布施，如人有目，日光明照，见种种色。须菩提！当来之世，若有善男子、善女人，能于此经受持读诵，则为如来以佛智慧，悉知是人，悉见是人，皆得成就无量无边功德。须菩提！若有善男子、善女人，初日分以恒河沙等身布施，中日分复以恒河沙等身布施，后日分亦以恒河沙等身布施，如是无量百千万亿劫以身布施；若复有人闻此经典，信心不逆，其福胜彼，何况书写、

དུ་བྱངས་མེད་དཔག་དུ་མེད་པ་བསྐྱེད་ན།

གང་གིས་ཡི་གེར་བྲིས་ནས་ལེན་པ་དང་། འཛིན་པ་དང་། འཆང་བ་དང་།

། གྲོག་པ་དང་། ཀུན་ཚུབ་པར་བྱེད་པ་དང་།

གཞན་དག་ལ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་རབ་དུ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་སྟོས།

ཡང་རབ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་བྱངས་འདི་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་ཅིང་མཚུངས་
པ་མེད་དོ།

འདིའི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ།

ཆོས་ཀྱི་རྣམ་བྱངས་འདི་ནི་ཐེག་པ་མཆོག་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པའི་སེམས་
ས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་།

ཐེག་པ་ལུ་འདྲེན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་
ཀྱི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་སོ།

གང་དག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་བྱངས་འདི་ལེན་པ་དང་། འཛིན་པ་དང་།

འཆང་བ་དང་། གྲོག་པ་དང་། ཀུན་ཚུབ་པར་བྱེད་པ་དང་།

གཞན་དག་ལ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་རབ་དུ་སྟོན་པ་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་མཐུན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་ཏེ།

སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་དུ་མེད་པ་ད
ང་ལྟར་པར་འབྱུང་།

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པ་དང་།

མཚུངས་པ་མེད་པ་དང་། གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་།

ཚད་མེད་པ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཏེ།
 སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ངའི་བྱང་ཆུབ་ཕྱག་པ་ལ་ཐོགས་པར་འགྱུར་རོ།
 ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
 རབ་འབྱོར་དམན་པ་ལ་མོས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་ནམ་གྲངས་འདི་མཉན་
 པར་མི་རུས་ཏེ། བདག་ཏུ་བཟླ་བ་ནམས་ཀྱིས་མ་ཡིན།
 སེམས་ཅན་ཏུ་བཟླ་བ་ནམས་ཀྱིས་མ་ཡིན།
 སྟོག་ཏུ་བཟླ་བ་ནམས་ཀྱིས་མ་ཡིན། གང་ཟག་ཏུ་བཟླ་བ་ནམས་ཀྱིས་མཉན་པ་
 དང་། སྒྲང་བ་དང་། བཟུང་བ་དང་། སྟོག་པ་དང་།
 ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ནི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།
 ཡང་རབ་འབྱོར་ས་ཕྱོགས་གང་ན་མདོ་སྟེ་འདི་སྟོན་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ལྟ་དང་།
 མི་དང་།
 ལྟ་མ་ཡིན་ཏུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མཚོད་པར་བྱ་བར་འོས་པར་འགྱུར་
 རོ། ། ས་ཕྱོགས་དེ་ཕྱག་བྱ་བར་འོས་པ་དང་།
 བསྐྱོར་བར་བྱ་བར་འོས་པར་གྱུར་ཏེ།
 ས་ཕྱོགས་དེ་མཚོད་རྟེན་ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ། ། རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ།
 རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྟེ་འདི་ཆོག་འདི་དག་ལེན་པ་དང་།
 འཇིན་པ་དང་། འཆང་བ་དང་། སྟོག་པ་དང་།
 ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་མནར་བར་འགྱུར། ཤིན་

【樊译】

受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说、开示、如理作意。复次，善现！如是法门不可思议，不可称量，应当希冀不可思议所感异熟。善现！如来宣说如是法门，为欲饶益趣最上乘诸有情故，为欲饶益趣最胜乘诸有情故。善现！若于此法门受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说、开示、如理作意，即为如来以其佛智悉知是人，即为如来以其佛眼悉见是人，则为如来悉觉是人。如是有情一切成就无量福聚，皆当成就不可思议、不可称量无边福聚。善现！如是一切有情，其肩荷担如来无上正等菩提。何以故？善现！如是法门非诸下劣信解有情所能听闻，非诸我见、非诸有情见、非诸命者见、非诸士夫见、非诸补特伽罗见、非诸意生见、非诸摩纳婆见、非诸作者见、非诸受者见所能听闻。此等若能受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说开示、如理作意，无有是处。复次，善现！若地方所开此经典，此地方所当为世间诸天及人、阿素洛等之所供养、礼敬、右绕如佛灵庙。复次，善现！若善男子或善女人于此经典受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说、开示、如理作意，若遭轻毁、极遭轻毁。所以者何？善现！是诸有情宿生所造诸不净业应感恶趣，以现法中遭轻毁故，宿生所造诸不净业皆悉消尽，当得无上正等菩提。何以故？善现！我忆过去于无数劫复过无数，于燃灯如来、应、正等觉先，复过去曾值八十四俱胝那庾多百千诸佛，我皆承事，既承事已，皆无违犯。善现！我于如是诸佛世尊皆得承事，既承事已，皆无违犯；若诸有情，后时、后分、后五百岁、正法将灭时、分转时，于此经典受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说、开示、如理作意。善现！我先福聚于此福聚，百分计之所不能及，如是千分、若百千分、若俱胝百千分、若俱胝那庾多百千分、若数分、若计分、若算分、若喻分、若邬波尼杀昙分亦不能及。善现！我若具说当于尔时是善男子或善女人所生福聚，乃至是善男子或善女人所摄福聚，有诸有情则便迷闷，心惑狂乱。是故，善现！如来宣说如是法门不可思议、不可称量，应当希冀不可思议所感异熟。」

ཏུ་མནར་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
 རབ་འབྱོར་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་ཆོ་རབས་སྒྲ་མའི་མི་དགོ་བའི་ལས་ངན་སོ
 ང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་གང་དག་བྱས་པ་དེ་དག་ཆོ་འདི་ཉིད་ལ་མནར་བས།
 ཆོ་རབས་སྒྲ་མའི་མི་དགོ་བའི་ལས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་གང་དག་བྱ
 ས་པ་དེ་དག་བྱང་བར་གྱུར་ཏེ།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།
 རབ་འབྱོར་ངས་མངོན་པར་ཤེས་ཏེ།
 འདས་པའི་དུས་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་པའི་ཡང་ཆེས་གངས་མེད་པ་ན།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མ
 ར་མེ་མཇད་ཀྱི་སྒྲ་རོལ་གྱི་ཡང་ཆེས་སྒྲ་རོལ་ན།
 སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འབྱམ་ཕྱག་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བཞི་དག་བྱང་བ་དེས་མ
 ཉེས་པར་བྱས་ཏེ།
 མ་མཉེས་པར་མ་བྱས་ནས་སྤྱགས་འབྱུང་བར་མ་བྱས་ཏེ།
 རབ་འབྱོར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་ངས་མཉེས་པར་བྱས་ནས་
 སྤྱགས་འབྱུང་བར་མ་བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་།
 ཕྱི་མའི་དུས་ལྷ་བརྒྱའི་ཐ་མར་གྱུར་པ་ན། མདོ་སྡེ་འདི་ལེན་པ་དང་།
 འབྲི་བ་དང་། འཛིན་པ་དང་། འཆང་བ་དང་།
 ལྷོག་པ་དང་། ཀྱན་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་ལས།
 རབ་འབྱོར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཡུང་པོ་འདི་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཡུང་པོ་སྒྲ་མས་བ

གྱུ་རི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགོ། སྟོང་གི་ཆ་དང་།
 འབྲུམ་གྱི་ཆ་དང་། གྲངས་ དང་། ཚད་དང་།
 བགྲང་བ་དང་། དཔེ་དང་ལྗོངས་དང་གྱུར་ཡང་མི་བཟད་དོ།
 རབ་འབྱོར་གལ་ཉེ་དེའི་ཚོ། རིགས་ཀྱི་སྤྱུ་འཇམ།
 རིགས་ཀྱི་སྤྱུ་མོ་གང་དག་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྟེད་རབ་ཏུ་འཛིན་པར་
 འགྱུར་བའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱུ་འཇམ།
 རིགས་ཀྱི་སྤྱུ་མོ་དེ་དག་གི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ངས་བཙོད་ན།
 སེམས་ཅན་རྣམས་སྟོས་སྟོས་པར་འགྱུར་ཞིང་སེམས་འཁྱུགས་པར་འགྱུར་རོ།
 ཡང་རབ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་སྟེ།
 འདིའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །

【什译】

受持、读诵、为人解说。须菩提！以要言之，是经有不可思议、不可称量、无边功德。如来为发大乘者说，为发最上乘者说。若有人能受持读诵，广为人说，如来悉知是人，悉见是人，皆得成就不可量、不可称、无有边、不可思议功德，如是人等，则为荷担如来阿耨多罗三藐三菩提。何以故？须菩提！若乐小法者，着我见、人见、众生见、寿者见，则于此经，不能听受读诵、为人解说。须菩提！在在处处，若有此经，一切世间天、人、阿修罗，所应供养；当知此处则为是塔，皆应恭敬，作礼围绕，以诸华香而散其处。

复次，须菩提！善男子、善女人，受持读诵此经，若为人轻贱，是人先世罪业，应堕恶道，以今世人轻贱故，先世罪业则为消灭，当得阿耨多罗三藐三菩提。须菩提！我念过去无量阿僧祇劫，于然灯佛前，得值八百四千万亿那由他诸佛，悉皆供养承事，无空过者；若复有人，于后末世，能受持读诵此经，所得功德，于我所供养诸佛功德，百分不及一，千万亿分、乃至算数譬喻所不能及。须菩提！若善男子、善女人，于后末世，有受持读诵此经，所得功德，我若具说者，或有人闻，心则狂乱，狐疑不信。须菩提！当知是经义不可思议，果报亦不可思议。」

དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསེལ་རྟོ།

བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་
ནམས་ཀྱིས། ཇི་ལྟར་གནས་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བགྱི།
ཇི་ལྟར་སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་བར་བགྱི།

B22 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་
ས་འདི་སྐྱམ་དུ་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་
མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདེལ།
དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གང་ཡང་
ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གྱུར་པ་མེད་དོ་སྐྱམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ
ལོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་
དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱ་ལ།

གང་ཟག་གི་བར་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་ཡང་།

དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྒྲུམ་དུ་སེམས།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མར་མེ་མཛད་ལས་གང་སྒྲན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་པའི་ཆོས་གང་ཡང་ཡོད་དམ། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་པ་ནས།

【奘译】

A22 尔时，具寿善现复白佛言：「世尊！诸有发趣菩萨乘者，应云何住？云何修行？云何摄伏其心？」

B22 佛告善现：「诸有发趣菩萨乘者，应当发起如是之心：『我当皆令一切有情于无余依妙涅槃界而般涅槃，虽度如是一切有情，令灭度已，而无有情得灭度者。』何以故？善现！若诸菩萨摩訶萨有情想转，不应说名菩萨摩訶萨。所以者何？若诸菩萨摩訶萨不应说言有情想转，如是命者想、士夫想、补特伽罗想、意生想、摩纳婆想、作者想、受者想转，当知亦尔。何以故？善现！无有少法名为发趣菩萨乘者。佛告善现：「于汝意云何？如来昔于燃灯如来、应、正等觉所，颇有少法能证阿耨多罗三藐三菩提不？」作是语已。

【什译】

A22 尔时，须菩提白佛言：「世尊！善男子、善女人，发阿耨多罗三藐三菩提心，云何应住？云何降伏其心？」

B22 佛告须菩提：「善男子、善女人，发阿耨多罗三藐三菩提者，当生如是心：『我应灭度一切众生。灭度一切众生已，而无有一众生实灭度者。』何以故？须菩提！若菩萨有我相、人相、众生相、寿者相，则非菩萨。所以者何？须菩提！实无有法发阿耨多罗三藐三菩提者。须菩提！于意云何？如来于然灯佛所，有法得阿耨多罗三藐三菩提不？」

A23

བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསལ་ཏོ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མར་མེ་མཛད་ལ
ས་གང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པ
འི་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།
དེ་སྐད་ཅེས་གསལ་པ་དང་།

B23

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་
ཏོ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མར་མེ་མཛད་ལས་གང་སྒྲ་ན་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི
ཆོས་དེ་གང་ཡང་མེད་དོ།
རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱ
ས་པའི་ཆོས་དེ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ན།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་ང་ལ་བྲམ་ཟེ་ཁྱེའུ་ཁྱོད་མ་འོངས་པའི་དུ
ས་ན།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤུག་
ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་ལུང་མི་སྟོན་པ་ཞིག་ན།
རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་

ས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མེད
པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་ང་ལ་བྲམ་ཟེ་ཁྱེད་ཁྱེད་མ
འོངས་པའི་དུས་ན།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤུག་
ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ།། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།

ཡང་དག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་སྒྲ་དྲགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་རབ་འབྱོར་གང་ལ་ལ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་སོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ལོག་པར་སྒྲ་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱི
ར་རོ།།

རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་གང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་
པའམ། བསྟན་པ་དེ་ལ་བདེན་པ་ཡང་མེད། རྟུན་པ་ཡང་མེད་དོ།

དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་གསུ
ངས་སོ།

རབ་འབྱོར་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཚེས་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།
དེས་ན་ཚེས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེས་ཞེས་བྱའོ།
རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་ཞིག་མིའི་ལྷན་དང་
ལྷན་ཞིང་ལྷན་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ། །

【奘译】

A₂₃ 具寿善现白佛言：「世尊！如我解佛所说义者，如来昔于燃灯如来、应、正等觉所，无有少法能证阿耨多罗三藐三菩提。」说是语已。

B₂₃ 佛告具寿善现言：「如是，如是，善现！如来昔于燃灯如来、应、正等觉所，无有少法能证阿耨多罗三藐三菩提。何以故？善现！如来昔于燃灯如来、应、正等觉所，若有少法能证阿耨多罗三藐三菩提者，燃灯如来、应、正等觉不应授我记言：『汝摩纳婆于当来世名释迦牟尼如来、应、正等觉。』善现！以如来无有少法能证阿耨多罗三藐三菩提，是故燃灯如来、应、正等觉授我记言：『汝摩纳婆于当来世，名释迦牟尼如来、应、正等觉。』所以者何？

善现！言如来者，即是真实、真如增语；言如来者，即是无生、法性增语；言如来者，即是永断道路增语；言如来者，即是毕竟不生增语。何以故？善现！若实无生，即最胜义。善现！若如是说如来、应、正等觉能证阿耨多罗三藐三菩提者，当知此言为不真实。所以者何？善现！由彼谤我起不实执。何以故？善现！无有少法，如来、应、正等觉能证阿耨多罗三藐三菩提。善现！如来现前等所证法，或所说法、或所思法，即于其中非谛非妄，是故，如来说一切法皆是佛法。善现！一切法一切法者，如来说非一切法，是故如来说名一切法一切法。」佛告善现：「譬如士夫具身大身。」

【什译】

A₂₃ 「不也，世尊！如我解佛所说义，佛于然灯佛所，无有法得阿耨多罗三藐三菩提。」

B₂₃ 佛言：「如是，如是！须菩提！实无有法，如来得阿耨多罗三藐三菩提。须菩提！若有法如来得阿耨多罗三藐三菩提者，然灯佛则不与我受记：『汝于来世，当得作佛，号释迦牟尼。』以实无有法得阿耨多罗三藐三菩提，是故然灯佛与我受记，作是言：『汝于来世，当得作佛，号释迦牟尼。』何以故？如来者，即诸法如义。」

若有人言：『如来得阿耨多罗三藐三菩提。』须菩提！实无有法，佛得阿耨多罗三藐三菩提。须菩提！如来所得阿耨多罗三藐三菩提，于是中无实无虚。是故如来说：『一切法皆是佛法。』须菩提！所言一切法者，即非一切法，是故名一切法。」「须菩提！譬如人身长大。」

A24 ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྐྱེས་བུ་མིའི་ལུས་དང་ལྡན་ཞིང་ལུས་
ཆེན་པོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུས་མ་མཆིས་པར་གསུངས་ཏེ།

དེས་ན་ལུས་དང་ལྡན་ཞིང་ལུས་ཆེན་པོ་ཞེས་བགྱིའོ། །

B24 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།

དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་འདི་སྐད་དུ།

བདག་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའོ་ཞེས་ཟེར་ན།

དེ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱའོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་དམ།

A25 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་མཆིས་སོ། །

B25 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་བས་ན།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སེམས་ཅན་མེད་པ།

སློག་མེད་པ། གང་ཟག་མེད་པའོ་ཞེས་གསུངས་སོ།

ཡང་རབ་འབྱོར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་འདི་སྐད་དུ།

བདག་གིས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་བསྐྱབ་བོ་ཞེས་ཟེར་ན།

དེ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི།

དེ་དག་བཀོད་པ་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

དེས་ན་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ།
 རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་འདི་སྐད་དུ།
 ཆོས་རྣམས་ནི་བདག་མེད་པ་ཆོས་རྣམས་ནི་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་མོས་པ་དེ་ནི།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་དོ།
 རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཤའི་སྤྱན་མངའ་སྟུང་མཁ།
 A26 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དེ་ལྟར་ལགས་ཏེ།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཤའི་སྤྱན་མངའོ། །
 B26 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
 རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྤྱི་སྤྱན་མངའ་སྟུང་མཁ།

【奘译】

A24 具寿善现即白佛言：「世尊！如来所说士夫具身大身，如来说为非身，是故说名具身大身。」

B24 佛言：「善现！如是，如是。若诸菩萨作如是言：『我当灭度无量有情。』是则不应说名菩萨。何以故？善现！颇有少法名菩萨不？」

A25 善现答言：「不也，世尊！无有少法名为菩萨。」

B25 佛告善现：「有情有情者，如来说非有情，故名有情。是故如来说一切法无有有情、无有命者、无有士夫、无有补特伽罗等。善现！若诸菩萨作如是言：『我当成办佛土功德庄严。』亦如是说。何以故？善现！佛土功德庄严佛土功德庄严

者，如来说非庄严，是故如来说名佛土功德庄严佛土功德庄严。善现！若诸菩萨于无我、法无我、法深信解者，如来、应、正等觉说为菩萨。」佛告善现：「于汝意云何？如来等现有肉眼不？」

A26 善现答言：「如是，世尊！如来等现有肉眼。」

B26 佛言：「善现！于汝意云何？如来等现有天眼不？」

【什译】

A24 须菩提言：「世尊！如来说人身长大，则为非大身，是名大身。」

B24 「须菩提！菩萨亦如是。若作是言：『我当灭度无量众生。』则不名菩萨。何以故？须菩提！实无法名为菩萨。」

A25 (鸠摩罗什译本缺)

B25 是故佛说：『一切法无我、无人、无众生、无寿者。』须菩提！若菩萨作是言：『我当庄严佛土。』是不名菩萨。何以故？如来说庄严佛土者，即非庄严，是名庄严。须菩提！若菩萨通达无我法者，如来说名真是菩萨。须菩提！于意云何？如来有肉眼不？」

A26 「如是，世尊！如来有肉眼。」

B26 「须菩提！于意云何？如来有天眼不？」

A27 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དེ་ལྟ་ལགས་ཏེ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ལྟའི་སྤྱན་མངའོ། །

B27 བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུམ་དུ་སེམས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་མངའ་སྟུམ་མཁ།

A28 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་ལགས་ཏེ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་མངའོ། །

B28 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མངའ་སྟམ་མམ།

A29 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་ལགས་ཏེ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མངའོ། །

B29 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་བསྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་མངའ་སྟམ་མམ།

A30 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དེ་ལྟར་ལགས་ཏེ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་མངའོ།

B30 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས།

གང་གྲུའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་ཇི་སྟེད་པ་གང་གྲུའི་སྤྱང་ཡང་དེ་སྟེད་ཁོ་ནར་གྱུར་ལ།

དེ་དག་གི་བྱེ་མ་དེ་སྟེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་གྱུར་ན།

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་དག་མང་བ་ཡིན་སྟམ་མམ།

【奘译】

A27 善现答言：「如是，世尊！如来等现有天眼。」

B27 佛言：「善现！于汝意云何？如来等现有慧眼不？」

A28 善现答言：「如是，世尊！如来等现有慧眼。」

B28 佛言：「善现！于汝意云何？如来等现有法眼不？」

A29 善现答言：「如是，世尊！如来等现有法眼。」

B29 佛言：「善现！于汝意云何？如来等现有佛眼不？」

A30 善现答言：「如是，世尊！如来等现有佛眼。」

B30 佛告善现：「于汝意云何？乃至殑伽河中所有诸沙，如来说是沙不？」

善现答言：「如是，世尊！如是，善逝！如来说是沙。」佛言：「善现！于汝意云何？乃至殑伽河中所有沙数，假使有如是等殑伽河，乃至是诸殑伽河中所有沙数，假使有如是等世界，是诸世界宁为多不？」

【什译】

A27 「如是，世尊！如来有天眼。」

B27 「须菩提！于意云何？如来有慧眼不？」

A28 「如是，世尊！如来有慧眼。」

B28 「须菩提！于意云何？如来有法眼不？」

A29 「如是，世尊！如来有法眼。」

B29 「须菩提！于意云何？如来有佛眼不？」

A30 「如是，世尊！如来有佛眼。」

B30 「须菩提！于意云何？恒河中所有沙，佛说是沙不？」「如是，世尊！如来说是沙。」「须菩提！于意云何？如一恒河中所有沙，有如是等恒河，是诸恒河所有沙数佛世界，如是宁为多不？」

A31 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་དེ་ལྟར་ལགས་ཏེ།
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་དག་མང་ལགས་སོ། །

B31 བཙམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
རབ་འབྱོར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་དག་སེམས་ཅན་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་
བསམ་པ་ཐ་དད་པས་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ངས་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ།
དེ་ཅི་འཕྲིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
དེ་རྒྱན་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེས་ན་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ཞེས་བྱའོ། དེ་ཅི་འཕྲིར་ཞེ་ན།
རབ་འབྱོར་འདས་པའི་སེམས་ཀྱང་དམིགས་སུ་མེད།
མ་འོངས་པའི་སེམས་ཀྱང་དམིགས་སུ་མེད།
ད་ལྟར་བྱང་བའི་སེམས་ཀྱང་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ།
རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་ཏུ་སེམས།
གང་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བ
དུན་གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱོན་པ་བྱིན་ན། རིགས་ཀྱི་བྱའམ།
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་མང་ཏུ་བསྐྱེད་དམ།

A32 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཙམ་ལྡན་འདས་མང་ལགས་སོ།
བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ལགས་སོ།

B32 བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།
དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་བྱ་ལམ།
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མང་དུ་བསྐྱེད་དོ།
ཡང་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོར་གྱུར་པ་
'ན།

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མི་
གསུང་ངོ། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས།
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བཟླ་བར་བྱ་ལམ།

A33 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་མི་བཟླ་ལོ།
དེ་ཅི་འཇུག་དུ་ཞེ་ན།
བཙུག་ལྷན་འདས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པ་གསུགས་ཀྱི་སྐྱ་ཡོངས་སུ་གྱུབ་
པ་ཞེས་བགྱི་བ་ནི།
དེ་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་སྐྱ་དུ་
སྟེ། དེས་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པ་ཞེས་བགྱི་ལོ། །

B33 བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས།
མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཟླ་བར་བྱ་སྙམ་མམ།

【奘译】

A31 善现答言：「如是，世尊！如是，善逝！是诸世界其数甚多。」

B31 佛言：「善现！乃至尔所诸世界中所有有情，彼诸有情各有种种，其心流注，我悉能知。何以故？善现！心流注心流注者，如来说非心流注，是故如来说名心流注心流注。所以者何？善现！过去心不可得，未来心不可得，现在心不可得。」佛告善现：「于汝意云何？若善男子或善女人，以此三千大千世界盛满七宝，奉施如来、应、正等觉，是善男子或善女人，由是因缘所生福聚，宁为多不？」

A32 善现答言：「甚多，世尊！甚多，善逝！」

B32 佛言：「善现！如是，如是。彼善男子或善女人，由此因缘所生福聚其量甚多。何以故？善现！若有福聚，如来说福聚福聚。」佛告善现：「于汝意云何？可以色身圆实观如来不？」

A33 善现答言：「不也，世尊！不可以色身圆实观于如来。何以故？世尊！色身圆实色身圆实者，如来说非圆实，是故如来说名色身圆实色身圆实。」

B33 佛告善现：「于汝意云何？可以诸相具足观如来不？」

【什译】

A31 「甚多，世尊！」

B31 佛告须菩提：「尔所国土中，所有众生，若干种心，如来悉知。何以故？如来说诸心，皆为非心，是名为心。所以者何？须菩提！过去心不可得，现在心不可得，未来心不可得。须菩提！于意云何？若有人满三千大千世界七宝以用布施，是人以是因缘，得福多不？」

A32 「如是，世尊！此人以是因缘，得福甚多。」

B32 「须菩提！若福德有实，如来说得福德多；以福德无故，如来说得福德多。须菩提！于意云何？佛可以具足色身见不？」

A33 「不也，世尊！如来不应以具足色身见。何以故？如来说具足色身，即非具足色身，是名具足色身。」

B33 「须菩提！于意云何？如来可以具足诸相见不？」

A34 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།
 མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བཟླ་བར་མི་བགྱི་ལགས་སོ།
 དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གང་གསུངས་པ་དེ།
 མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་
 སྤང་དུ་སྟེ། དེས་ན་མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞེས་བགྱིའོ། །

B34 བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
 རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུམ་དུ་སེམས།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འདི་སྟུམ་དུ་ངས་ཚས་བསྟན་ཏྲོ་ཞེས་དགོངས་སོ་སྟུམ་ན།
 རབ་འབྱོར་དེ་དེ་ལྟར་མི་བཟླ་སྟེ།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་བསྟན་པའི་ཚས་དེ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།
 རབ་འབྱོར་སུ་ཞིག་འདི་སྤང་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཚས་བསྟན་ཏྲོ་ཞེས་ཟེར་
 བ།
 རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མེད་པ་དང་ལོག་པར་ཟེན་པས་ང་ལ་བསྐྱར་བར་འགྱུར་རོ།
 དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་ཚས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
 གང་ཚས་བསྟན་པ་ཚས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བར་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཚས་དེ་
 གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

A35

དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོ
ལ་རྟོ།། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འོངས་པའི་དུས་ན།
སེམས་ཅན་གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཤད་པ་འདི་ཐོས་ནས།
མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པར་འབྱུང་བ་ལྟ་མཆིས་ལགས་སམ།

B35 བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
རབ་འབྱོར་དེ་དག་ནི་སེམས་ཅན་ཡང་མ་ཡིན།
སེམས་ཅན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
རབ་འབྱོར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་དག་སེམས་ཅན་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རྟེ།
དེ་བས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཞེས་བྱའོ།།
རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡོད་དམ།

A36 ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་མ
ཆིས་ལགས་སོ། །

【梵译】

A34 善现答言：「不也，世尊！不可以诸相具足观于如来。何以故？世尊！诸相具足诸相具足者，如来说为非相具足，是故如来说名诸相具足诸相具足。」

B34 佛告善现：「于汝意云何？如来颇作是念：『我当有所说法』耶？善现！汝今勿当作如是观。何以故？善现！若言如来有所说法，即为谤我，为非善取。何以故？善现！说法说法者，无法可得，故名说法。」

A35 尔时，具寿善现白佛言：「世尊！于当来世后时、后分、后五百岁、正法将灭时、分转时，颇有有情闻说如是色类法已，能深信不？」

B35 佛言：「善现！彼非有情，非不有情。何以故？善现！一切有情者，如来说非有情，故名一切有情。」佛告善现：「于汝意云何？颇有少法，如来、应、正等觉现证无上正等菩提耶？」

A36 具寿善现白佛言：「世尊！如我解佛所说义者，无有少法，如来、应、正等觉现证无上正等菩提。」佛言：「善现！如是！如是！于中少法无有无得，故名无上正等菩提。」

【什译】

A34 「不也，世尊！如来不应以具足诸相见。何以故？如来说诸相具足，即非具足，是名诸相具足。」

B34 「须菩提！汝勿谓如来作是念：『我当有所说法』。莫作是念，何以故？若人言：『如来有所说法』即为谤佛，不能解我所说故。须菩提！说法者，无法可说，是名说法。」

A35 尔时，慧命须菩提白佛言：「世尊！颇有众生，于未来世，闻说是法，生信心不？」

B35 佛言：「须菩提！彼非众生，非不众生。何以故？须菩提！众生、众生者，如来说非众生，是名众生。」须菩提白佛言：「世尊！佛得阿耨多罗三藐三菩提，为无所得耶？」

「如是，如是！须菩提！我于阿耨多罗三藐三菩提乃至无有少法可得，是名阿耨多罗三藐三菩提。」

B36 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།

དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་ལ་ཚེས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་དམིགས་ཤིང་མེད་དེ།
 དེས་ན་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱའོ།
 ཡང་རབ་འབྱོར་ཚེས་དེ་ནི་མཉམ་པ་སྟེ།
 དེ་ལ་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་གང་མེད་པས།
 དེས་ན་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱའོ།
 སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
 དེ་ནི་བདག་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་མེད་པ་དང་།
 སྟོག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་མེད་པར་མཉམ་པ་སྟེ།
 དགོ་བའི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ།
 རབ་འབྱོར་དགོ་བའི་ཚེས་རྣམས་དགོ་བའི་ཚེས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
 དེ་དག་ཚེས་མེད་པ་ཉིད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ།
 དེས་ན་དགོ་བའི་ཚེས་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱའམ།
 རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
 ཁམས་ན་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་དག་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་
 གྱི་ཕུང་པོ་མངོན་པེ་བསྐྱས་ཏེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས།
 གང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བཞི་པའི་ཆོགས་སུ་
 བཅད་པ་གཅིག་ཙམ་བཟུང་ནས། གཞན་དག་ལ་ཡང་དག་པར་བསྟན་ན།
 རབ་འབྱོར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྣ་མ་དེས་བ་
 རྒྱུའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་ཡོད་པ་ནས། རྒྱུའི་བར་དུ་ཡང་མི་བཟོད་དོ།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུམ་དུ་སེམས།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འདི་སྟུམ་དུ་ངས་སེམས་ཅན་རྣམས་དགྲོལ་ལོ་ཞེས་དགོངས་
 སོ་སྟུམ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་ལྟར་མི་ལྟོ།། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
 རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་དགྲོལ་བའི་སེམས་ཅན་གང་ཡང་མེད་པ་
 འི་ཕྱིར་རོ།།
 རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་གང་ལ་ལ་ཞིག་དགྲོལ་བར་
 གྱུར་ན། འདི་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར།
 སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་།
 གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ།། རབ་འབྱོར་བདག་ཏུ་འཛིན་ཅེས་བྱ་བ་ནི།
 འཛིན་པ་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ན།
 དེ་ཡང་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་ངོ་།།
 རབ་འབྱོར་བྱིས་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
 དེ་དག་སྐྱེ་བོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ།
 དེས་ན་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ།།
 རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུམ་དུ་སེམས། མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པར་བཟླ་བར་བྱ་སྟུམ་མམ།

【奘译】

B36 「复次，善现！是法平等，于其中间无不平等，故名无上正等菩提。以无我
 性、无有情性、无命者性、无士夫性、无补特伽罗等性，故名无上正等菩提。

一切善法无不现证，一切善法无不妙觉。善现！善法善法者，如来一切说为非法，是故如来说名善法善法。复次，善现！若善男子或善女人集七宝聚，量等三千大千世界其中所有妙高山王，持用布施。若善男子或善女人，于此般若波罗蜜多经中乃至四句伽陀，受持、读诵、究竟通利，及广为他宣说、开示、如理作意。善现！前说福聚于此福聚，百分计之所不能及，如是千分、若百千分、若俱胝百千分、若俱胝那庾多百千分、若数分、若计分、若算分、若喻分、若邬波尼杀昙分亦不能及。」佛告善现：「于汝意云何？如来颇作是念：『我当度脱诸有情』耶？善现！汝今勿当作如是观。何以故？善现！无少有情如来度者。善现！若有有情如来度者，如来即应有其我执，有有情执，有命者执，有士夫执，有补特伽罗等执。善现！我等执者，如来说为非执，故名我等执，而诸愚夫异生强有此执。善现！愚夫异生者，如来说为非生，故名愚夫异生。」佛告善现：「于汝意云何？可以诸相具足观如来不？」

【什译】

B36 复次，须菩提！是法平等，无有高下，是名阿耨多罗三藐三菩提；以无我、无人、无众生、无寿者，修一切善法，则得阿耨多罗三藐三菩提。须菩提！所言善法者，如来说非善法，是名善法。须菩提！若三千大千世界中所有诸须弥山王，如是等七宝聚，有人持用布施；若人以此般若波罗蜜经，乃至四句偈等，受持读诵、为他人说，于前福德百分不及一，百千万亿分，乃至算数譬喻所不能及。须菩提！于意云何？汝等勿谓如来作是念：『我当度众生。』须菩提！莫作是念。何以故？实无有众生如来度者，若有众生如来度者，如来则有我、人、众生、寿者。须菩提！如来说：『有我者，则非有我，而凡夫之人以为有我。』须菩提！凡夫者，如来说则非凡夫。须菩提！于意云何？可以三十二相观如来不？」

A37 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།
མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བཟླ་བར་མི་བགྱི་ལགས་སོ།

|

B37 བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།
དེ་དེ་བཞིན་ཏེ།
མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བཟླ་བར་མི་བྱ་སྟེ།
རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བཟླ་བར་
'འབྱུར་ན།

འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་འབྱུར་ཏེ།
དེ་བས་ན་མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བཟླ་བར་མི་བྱའོ།

|

A38

དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་ལ་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གསུངས་པའི་དོན་
འཆལ་བ་ལྟར་ན།

མཚན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བཟླ་བར་མི་བགྱི་ལགས་སོ།

|

B38

དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེའི་ཆེ་ཆོག་སུ་བཅད་པ་འདི་དག་བཀའ་བསྩལ་
ལ་རྟོ། །གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་། །གང་དག་ང་ལ་སྤྲེལ་པ།
ཁོག་འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ། །ཆོས་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་མིན་པས།
ཁྱེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་མི་བྱས། །

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟུམ་དུ་སེམས་མཆན་ཕུན་སུམ་ཆོག་ས་པས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོ་
ན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་སྟུམ་དུ་འཛིན་ན་རབ་འབྱོར་བྱིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་
བཟླ་བར་མི་བྱ་སྟེ།

རབ་འབྱོར་མཆན་ཕུན་སུམ་ཆོག་ས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡ
ང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་མེད་དོ
༥

རབ་འབྱོར་བྱིད་འདི་སྟུམ་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱག་
ས་པ་རྣམས་ཀྱིས།

ཆོས་གང་ལ་ལ་ཞིག་རྣམ་པར་བཤིག་པའམ་ཆད་པར་བཏགས་པའོ་སྟུམ་དུ་འཛི
ན་ན། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་ལྟར་བཟླ་བར་མི་བྱ་སྟེ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་རྣམས་ཀྱིས།

ཆོས་གང་ཡང་རྣམ་པར་བཤིག་པའམ། ཆད་པར་བཏགས་པ་མེད་དོ།

ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱའམ།

རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་གིས་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གླེང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དག་

རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་རབ་དུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་བདག་མེད་ཅིང་སྦྱི་བ་
 མེད་པ་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་ན།
 དེ་ཉིད་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཡུང་པོ་ཆེས་མང་དུ་གྲངས་མེད་དཔག་དུ་མེད་
 ་པ་བསྐྱེད་དོ།
 ཡང་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཡུང་པོ་ཡོངས་སུ་གཟུང་
 བར་མི་བྱུལ། །

【奘译】

A37 善现答言：「如我解佛所说义者，不应以诸相具足观于如来。」

B37 佛言：「善现！善哉！善哉！如是，如是，如汝所说。不应以诸相具足观于如来。善现！若以诸相具足观如来者，转轮圣王应是如来。是故不应以诸相具足观于如来，如是应以诸相非相观于如来。」

A38 (玄奘译本缺)

B38 尔时，世尊而说颂曰：「诸以色观我，以音声寻我，彼生履邪断，不能当见我。应观佛法性，即导师法身；法性非所识，故彼不能了。」佛告善现：「于汝意云何？如来、应、正等觉以诸相具足现证无上正等觉耶？善现！汝今勿当作如是观。何以故？善现！如来、应、正等觉不以诸相具足现证无上正等菩提。复次，善现！如是发趣菩萨乘者，颇施設少法若坏若断耶？善现！汝今勿当作如是观，诸有发趣菩萨乘者，终不施設少法若坏若断。复次，善现！若善男子或善女人，以殍伽河沙等世界盛满七宝，奉施如来、应、正等觉；若有菩萨于诸无我、无生法中获得堪忍，由是因缘所生福聚甚多于彼。复次，善现！菩萨不应摄受福聚。」

【什译】

A37 须菩提言：「如是，如是！以三十二相观如来。」

B37 佛言：「须菩提！若以三十二相观如来者，转轮圣王则是如来。」

A38 须菩提白佛言：「世尊！如我解佛所说义，不应以三十二相观如来。」

B38 尔时，世尊而说偈言：「若以色见我，以音声求我，是人行邪道，不能见如来。」

「须菩提！汝若作是念：『如来不以具足相故，得阿耨多罗三藐三菩提。』
须菩提！莫作是念。如来不以具足相故，得阿耨多罗三藐三菩提。须菩提！
汝若作是念：『发阿耨多罗三藐三菩提者，说诸法断灭相。』莫作是念。何
以故？发阿耨多罗三藐三菩提心者，于法不说断灭相。须菩提！若菩萨以
满恒河沙等世界七宝布施；若复有人知一切法无我，得成于忍，此菩萨胜
前菩萨所得功德。须菩提！以诸菩萨不受福德故。」

A39 ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ།

བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཡུང་པོ་ཡོངས་སུ་གཟུ
ང་བར་མི་བགྱི་ལགས་སམ།

B39 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།

རབ་འབྱོར་ཡོངས་སུ་གཟུང་མོད་གྱིས།

ལོག་པར་མི་གཟུང་སྟེ་དེས་ན་ཡོངས་སུ་གཟུང་ཞེས་བྱའོ།

ཡང་རབ་འབྱོར་གང་ལ་ལ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཅུད་དམ། བྱོན་ཏམ། བཞེངས་སམ།

བཅུགས་སམ། མནལ་བར་མཛད་དོ་ཞེས་ཟེར་ན།

དེ་ཡིས་ངས་བཤད་པའི་དོན་མི་ཤེས་སོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གར་ཡང་མ་བཅུད།

གང་ནས་ཀྱང་མ་བྱོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་

ཞེས་བྱའོ། ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱའམ།

རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས།

སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སའི་རྩལ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་

དག་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན།

རྩལ་ཤ་རབས་ཀྱི་ཆོགས་བཞིན་དུ་ཕྱེ་མར་བྱས་ན།

རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས།

རྩལ་ཕྱ་རབས་ཀྱི་ཚྲགས་དེ་མང་བ་ཡིན་སྟུང་མཁུ་

A40 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དེ་ལྟར་ལགས་ཏེ།

རྩལ་ཕྱ་རབས་ཀྱི་ཚྲགས་དེ་མང་བ་ལགས་སོ།། དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེ་ན།

བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་ཏེ་རྩལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་ཚྲགས་ཤིག་མཆིས་པར་གྱུར་ན།

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རྩལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་ཚྲགས་ཞེས་བཀའ་མི་སྟོལ་བའི་སྦྲད་དུ་ལོ།།

དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེ་ན།

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རྩལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་ཚྲགས་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ཚྲགས་མ་

མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་སྦྲད་དུ་སྟེ།

དེས་ན་རྩལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་ཚྲགས་ཞེས་བགྱེད།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་

གང་གསུངས་པ་དེ་ཁམས་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ།

དེས་ན་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བགྱེད།

དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེ་ན།

བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞིག་མཆིས་པར་གྱུར་ན།

དེ་ཉིད་རིལ་པོར་འཇིན་པར་གྱུར་པའི་སྦྲད་དུ་ལོ།།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རིལ་པོར་འཇིན་པར་གསུངས་པ་དེ་འཇིན་པ་མ་མཆིས་པ

ར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་སྦྲད་དུ་སྟེ།

དེས་ན་རིལ་པོར་འཇིན་པ་ཞེས་བགྱེད། །

B40 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
 རབ་འབྱོར་རིལ་པོ་འཛིན་པ་ཉིད་ནི་ཐ་སྟོན་དེ།
 ཆོས་དེ་ནི་བཟོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་ན།
 དེ་ཡང་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་ངོ་།
 རབ་འབྱོར་གང་ལ་ལ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་གསུངས།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། ལྟོག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་།
 གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བར་གསུངས་སོ།
 ཞེས་ཟེར་ན་དེ་ཡང་དག་པས་སྤྲོ་བས་སྤྲོ་བ་ཡིན་ནམ།

【奘译】

A39 具寿善现即白佛言：「世尊！云何菩萨不应摄受福聚？」

B39 佛言：「善现！所应摄受不应摄受，是故说名所应摄受。复次，善现！若有说言如来若去、若来、若住、若坐、若卧，是人不解我所说义。何以故？善现！言如来者即是真实、真如增语，都无所去、无所从来，故名如来、应、正等觉。复次，善现！若善男子或善女人，乃至三千大千世界大地极微尘量等世界，即以如是无数世界色像为量如极微聚。善现！于汝意云何？是极微聚宁为多不？」

A40 善现答言：「是极微聚甚多，世尊！甚多，善逝！何以故？世尊，若极微聚是实有者，佛不应说为极微聚。所以者何？如来说极微聚即为非聚，故名极微聚。如来说三千大千世界，即非世界，故名三千大千世界。何以故？世尊！若世界是实有者，即为一合执。如来说一合执即为非执，故名一合执。」

B40 佛言：「善现，此一合执不可言说、不可戏论，然彼一切愚夫异生强执是法。何以故？善现！若作是言：『如来宣说我见、有情见、命者见、士夫见、补特伽罗见、意生见、摩纳婆见、作者见、受者见』于汝意云何？如是所说为正语不？」

【什译】

A39 须菩提白佛言：「世尊！云何菩萨不受福德？」

B39 「须菩提！菩萨所作福德，不应贪着，是故说不受福德。须菩提！若有人言：『如来若来若去、若坐若卧』 是人解我所说义。何以故？如来者，无所从来，亦无所去，故名如来。须菩提！若善男子、善女人，以三千大千世界碎为微尘，于意云何？是微尘众宁为多不？」

A40 「甚多，世尊！何以故？若是微尘众实有者，佛则不说是微尘众。所以者何？佛说微尘众，则非微尘众，是名微尘众。世尊！如来所说三千大千世界，则非世界，是名世界。何以故？若世界实有者，则是一合相。如来说一合相，则非一合相，是名一合相。」

B40 「须菩提！一合相者，则是不可说，但凡夫之人贪着其事。须菩提！若人言：『佛说我见、人见、众生见、寿者见』 须菩提！于意云何？是人解我所说义不？」

A41 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་མ་ལགས་སོ།
བདེ་བར་གཤེགས་པ་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། དེ་ཅིའི་སྒྲིད་དུ་ཞེ་ན།
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་དུ་ལྟ་བར་གང་གསུངས་པ་
དེ་ནི་ལྟ་བ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་སྒྲིད་དུ་སྟེ།
དེས་ན་བདག་དུ་ལྟ་བ་ཞེས་བགྱེའོ།

B41 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ།
རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་
ས། འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱ། བལྟ་བར་བྱ།
མོས་པར་བྱ་སྟེ།
ཅི་ནས་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་ལ་མི་གནས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

རབ་འབྱོར་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
 དེ་འདུ་ཤེས་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 དེས་ན་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ།
 །ཡང་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་གིས་འཇི
 ག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་ཅིང་གྲངས་མེད་པ་དག་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་
 གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ། སྤྱིན་པ་བྱིན་པ་བས།
 རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ།
 རིགས་ཀྱི་བྱུ་མོ་གང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་
 བཞི་པའི་ཆོག་སུ་བཅད་པ་ཙམ་བྱིས་ནས་འཇིན་ཏམ། འཆང་ངམ།
 ལྷོག་གམ། ཀླན་ཆུབ་པར་བྱེད་དམ།
 གཞན་དག་ལ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་ན།
 དེ་ཉིད་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་ཏུ་གྲངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བ
 སྟེན་དོ། ། ཇི་ལྟར་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་ཅེ་ན།
 ཇི་ལྟར་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མི་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོ
 བ་པ་སྟེ། དེས་ན་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ།
 །སྐར་མ་རབ་རིབ་མར་མེ་དང་། །སྐྱུ་མ་ཟིལ་པ་རྒྱ་བྱར་དང་།
 །མི་ལམ་སྟོག་དང་སྤྱིན་ལྟ་བུ། །འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་སྟེ།
 །བཙེམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ནས།
 གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་དང་། དགོ་སྟོང་དེ་དག་དང་།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་དང་། འཁོར་བཞི་པོ་དགོ་སྟོང་དང་།

དག་སྒྲིང་མ་དང་། དག་བསྟེན་དང་། དག་བསྟེན་མ་དང་།
 ལྷ་དང་། མི་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་དང་།
 གྲི་ཟར་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཡི་རངས་ཏེ།
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ། །
 འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དོ་རྗེ་གཙོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེ
 ན་པོའི་མདོ་རྗེ་གསུངས་སོ། །

【奘译】

A41 善现答言：「不也，世尊！不也，善逝！如是所说非为正语。所以者何？如来所说我见、有情见、命者见、士夫见、补特伽罗见、意生见、摩纳婆见、作者见、受者见，即为非见，故名我见乃至受者见。」

B41 佛告善现：「诸有发趣菩萨乘者，于一切法应如是知、应如是见、应如是信解，如是不住法想。何以故？善现！法想法想者，如来说为非想，是故如来说名法想法想。复次，善现！若菩萨摩訶萨以无量无数世界盛满七宝，奉施如来、应、正等觉；若善男子或善女人，于此般若波罗蜜多经中乃至四句伽陀，受持、读诵，究竟通利，如理作意，及广为他宣说、开示，由此因缘所生福聚，甚多于前无量无数。云何为他人宣说、开示？如不为他宣说、开示，故名为他人宣说、开示。」尔时，世尊而说颂曰：「诸和合所为，如星翳灯幻，露泡梦电云，应作如是观。」时，薄伽梵说是经已，尊者善现及诸苾刍、苾刍尼、邬波索迦、邬波斯迦，并诸世间天、人、阿素洛、健达缚等，闻薄伽梵所说经已，皆大欢喜，信受奉行。

【什译】

A41 「世尊！是人不解如来所说义。何以故？世尊说我见、人见、众生见、寿者见，即非我见、人见、众生见、寿者见，是名我见、人见、众生见、寿者见。」

B41 「须菩提！发阿耨多罗三藐三菩提心者，于一切法，应如是知，如是见，如是信解，不生法相。须菩提！所言法相者，如来说即非法相，是名法相。须菩提！若有人以满无量阿僧祇世界七宝持用布施，若有善男子、善女人，

发菩萨心者，持于此经，乃至四句偈等，受持读诵，为人演说，其福胜彼。云何为人演说？不取于相，如如不动。何以故？「一切有为法，如梦、幻、泡、影，如露亦如电，应作如是观。」佛说是经已，长老须菩提及诸比丘、比丘尼、优婆塞、优婆夷，一切世间天、人、阿修罗，闻佛所说，皆大欢喜，信受奉行。

金刚般若波罗蜜经

真言

那谟婆伽跋帝 钵喇壤 波罗弭多曳 唵伊利底 伊室利 输卢驮
毘舍耶 毘舍耶 莎婆诃

注：1. 能断金刚般若波罗蜜多经大唐三藏法师玄奘译，版本为美国佛学会藏经阁

2. 金刚般若波罗蜜经姚秦三藏法师鸠摩罗什译，版本为 CBETAT08n0235

3. 藏文版本参考 ACIP、ADARSHA 版本